F343
1999

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ლიანდაგ

№2-3 1999 წელი

უმაწვილი უნდა სწავლობდეს
საცნობლად თავისადაო:
ვინ არის, სიდამ მოსულა,
სად არის, წავა სადაო?

მზია ჩხეტიანი

ჟურნალ «დილას»

სიხარულო, საით მიხმობ,
ცად ფრენას თუ ეჰირები! -
სიტყვა-სიტყვით წასაკითხი,
ლამის დასაზეჰირები!
როგორ მიყვარს ეგ ფერადი,
შარიშურა ატლასები!
ჩემნაირი გულისთრთოლვით
მოგელიან ათასები!
„დილა“ ხარ და
ჩვენს საგალ გზებს
ეფინები რიჟრაჟებად,
მაგ ჰწკარებში
მამის ხმა ჟღერს,
დედის სითბო ინაზება.
რა მადლი გაქვს! -
გულში შუქად,
ნათლის სვეტად გადადიხარ.
ჟურნალი ხარ? -
თეთრი მტრედის
მოტანილი ბარათი ხარ!
წაგიკითხავ... სამომავლოდ
ახალ სივრცეს მომიხაზავ,
ქართული ხარ! -
შოთას, საბას,
ვაჟას დიდი გორისა ხარ!

ბოლნისისა და დმანისის
მთავარეპისკოპოსი თადეოზი

საქართველოს

შენ ხარ ჩემი მზე და ჩემი სიხარული,
შენი მზე მათბობს და მიჩრდილებს ჩერო...
ჩემო წმინდა ხატო, რწმენავ, სიყვარულო,
ტკბილო სალოცავო - მამულო ჩემო.
შეხე შენს იარებს, რა გზებით იარე,
მაინც არ გატეხდი და სიმაღლეს ჩემობ...
სიმღერით ირჩენდი ნახმლევ-ნატყვიარებს,
იმედით ცოცხლობდი, მამულო ჩემო!..
დღე იყო დარით თუ ავდარით დამთვრალი...
სუსხი იანვრისა თუ ხვატი მკათათვის...
აკვანში გეწვინა ბევრი მზე და მთვარე,
ნანას ღიღინებდი ცეცხლოვან ურმათათვის.

პაწაწინა ლევან არაბულს
და ყველა პატარას

ჯვარი გეწეროს ვარდის კენწეროს,
სიკეთესა და ხალისს,
შენზე ლამაზი ლექსი მეწეროს
აუვავილებავ ხვალის.
სიცოცხლის ნერგო, ქვეყნის იმედო,
ტკბილად ახელავ თვალის,
შეგაძლებინოს, მოგახდევინოს
ღვთიურ საშობლოს ვალი.
აწმყომ გაკურთხოს, ხვალემ გადიდოს,
გლოცავდეს მომავალი.

მხატვარი ზაურ დეისაძე

ეკლესია - ღვთის სახლი

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ნანა ჩარკვიანი

იგავი ტალანტების შესახებ

იესო ქრისტე თავის მოწაფეებს ხშირად უყვებოდა ხოლმე იგავებს. იცით, რას ნიშნავს იგავი? იგავი ისეთი ამბავია, რომელშიც კიდევ სხვა ამბავია ჩამალული ან, სხვანაირად რომ ვთქვათ, იგავში საიდუმლო აზრია ჩადებული, ისევე როგორც ოქროა ჩამალული მიწაში, მარგალიტი კი — ზღვის ფსკერზე, ნიჟარაში.

რატომ საუბრობს მაცხოვარი მაინც და მაინც იგავებით? ალბათ იმიტომ, რომ გვასწავლოს დაფარულის აღმოჩენა. ადამიანის სულიც ხომ დაფარულია სხეულით, სული უხილავია, მისი თვალით დანახვა და ყურით მოსმენა არ შეიძლება. თუ ვინმე სხვა ადამიანში მხოლოდ ცხვირის ფორმას და თმის ფერს ხედავს, ეს ნიშნავს, რომ ის მხოლოდ გარეგნობას სცნობს ამ ადამიანისა. თუ ვინმეს ტაძარი მხოლოდ ერთმანეთზე დაწყობილი და შედუღაბებული ქვები ჰგონია, მან არ იცის, რა არის ტაძარი. თუ ვინმეს მუსიკაში ბგერების თანამიმდევრობის გარდა არაფერი ესმის, მას არ ესმის ეს მუსიკა.

უხილავია თავად ღმერთი, მაგრამ მან შეგვიქმნა ხილული ე.ი. თვალით დასანახი სამყარო — ცა და ქვეყანა. ჩვენ უნდა ვეცადოთ, ვიპოვოთ დაფარული — ე.ი. საიდუმლო აზრი, აღმოვაჩინოთ ის, ვინც შექმნა ეს ყველაფერი.

ნახეთ, რა საინტერესოა! ღმერთმა შეისხა ადამიანური ხორცი — იესო ქრისტე ხომ ღმერთკაცია, მაგრამ იესო ქრისტეში უმრავლესობა მხოლოდ ჩვეულებრივ ადამიანს ხედავდა, მხოლოდ რჩეულმა ადამიანებმა შეძლეს მასში დაენახათ და ერწმუნათ ღმერთი.

განა არ შეიძლება ყველასათვის ყველაფერი ცხადი და გასაგები იყოს, — დაუფარავი და არა გამოსაცნობი? მაგრამ მარგალიტებს არ უყრიან ღორებს, იმიტომ, რომ ღორებმა არ იციან მარგალიტის ფასი, არც მისი გამოყენება შეუძლიათ.

იმისთვის, რომ ადამიანმა მარგალიტი მოიპოვოს, უნდა ისწავლოს ცურვა, ყვინთვა და მარგალიტიანი ნიჟარების მოპოვება. იმისათვის რომ ოქრო მოიპოვოს, უნდა იცოდეს, სად ეძებოს ის, როგორ გამოაცალკევოს ოქრო მიწისგან და როგორ გამოადნოს. ასევე, თუ ადამიანს სურს სულიერი საიდუმლოებების გამოცნობა, მან უნდა ისწავლოს სულიერი შრომა. ახლა კი, მოდით, იგავებს დავუბრუნდეთ. აი, ერთ-ერთი იგავი, რომელსაც იესო ქრისტე თავის მოწაფეებს უამბობს: ერთმა ბატონმა დაიბარა თავისი სამი მონა და დაურიგა ტალანტები (ტალანტები ძველი დროის ფულია). ერთს ხუთი ტალანტი მისცა, მეორეს — ორი, მესამეს — ერთი, თვითონ კი სხვა ქვეყანაში გაემგზავრა.

პირველმა მონამ ბატონის მოცემული ფული გამოიყენა, იშრომა და კიდევ ხუთი ტალანტი მოიგო, მეორემაც გამოიყენა, იშრომა და კიდევ ორი ტალანტი მოიგო, მესამე კი წავიდა და ის ერთი ტალანტი მიწაში ჩაფლა.

დაბრუნდა ბატონი და მონებს ანგარიში მოსთხოვა. პირველმა და მეორე მონამ მოგებული ტალანტები ბატონს მოუტანეს და უთხრეს — შენი მოცემული ტალანტები გავაბევრეთ და უკან მოგიტანეთო.

— პატარა საქმეში სანდოები ყოფილხართ, უფრო დიდ საქმესაც კარგად შეასრულებთ, შედით თქვენი უფლის სიხარულში (ე.ი. გაიზიარეთ თქვენი უფლის სიხარულიო) — უთხრა ბატონმა და მეტი ქონება ჩააბარა მათ.

მესამე მონამ უკან ამოთხარა მიწაში ჩაფლული ტალანტი, დაუბრუნა ბატონს და უთხრა: სასტიკი კაცი ხარ ბატონო, იქ იმკი, სადაც არ დაგითესია. ე.ი. იქ აგ-

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

როვებ, სადაც არაფერი დაგირიგებია, იქიდან იღებ, სადაც არაფერი მიგიციაო, შემეშინდა, შენი ფული მიწაში ჩავფალი, აჰა შენი ფული შენვე გქონდესო.

ბატონმა ბრძანა, ზარმაცი და უმადური მონის ფულიც იმათთვის მიეცათ, ვინც ტალანტები გამოიყენა.

აი, როგორ გვიხსნიან ეკლესიის მამები ამ იგავის აზრს: ბატონი არის ღმერთი, ტალანტები არის სხვადასხვა ნიჭები და უნარები, რითაც ღმერთი ადამიანებს ზოგს მეტად, ზოგსაც ნაკლებად აჯილდოებს, იმის მიხედვით, ვის როგორ შეუძლია მათი გამოყენება. პირველი და მეორე მონა არიან ის ადამიანები, რომლებიც თავიანთ ნიჭს, ე.ი. თავიანთ კეთილ თვისებებს იმისათვის იყენებენ, რომ გამოასწორონ საკუთარი უარყოფითი თვისებები, და ასე გაამრავლონ სიკეთე თავის თავში. ის, ვინც ხედავს საკუთარ ნაკლს, სხვასაც ადვილად პატიებს შეცდომებს და ასე სწავლობს სიყვარულს. ამ ადამიანებმა იციან, რომ ნიჭიერება მათ ღმერთისგან მიეცათ, ამიტომ მას საკუთარ დამსახურებად არ მიიჩნევენ, მადლიერნი არიან ღმერთის და რაკი იციან, რომ ნიჭი მხოლოდ მათი საკუთრება არ არის, ცდილობენ აკეთონ არა მხოლოდ საკუთარი თავისთვის, არამედ სხვისთვისაც სასარგებლო საქმე. ეს ადამიანები შემოქმედნი არიან რადგან სიკეთეს ქმნიან, სხვას კი არ ელოდებიან, თვითონვე ქმნიან. ასე ემსგავსებიან ისინი ღმერთს. ანდა უფროსების ენით რომ ვთქვათ, ხდებიან ღმერთის თანაშემოქმედნი.

მესამე მონა იმ ადამიანის სახეა, ვისაც არაფრის კეთება არ უნდა, ეს ადამიანი სულ სხვისგან ელოდება პატივისცემას, მომსახურებას, სიყვარულს და თუ ამას ვერ იღებს, ჯერ უკმაყოფილო რჩება, შემდეგ ბრაზდება და ბოლოს ცილსაც კი სწამებს სხვას (ცილის წამება ნიშნავს ტყუილუბრალოდ რაიმეს დაბრალებას), ყველაფერ ამას ის იმიტომ სჩადის, რომ საკუთარი თავი და საკუთარი სიზარმაცე გაამართლოს. ასეთი ადამიანი ღმერთსაც კი ადვილად სწამებს ცილს, გახსოვთ, როგორ საყვედურობს ეს მონა ბატონს — იმისგან გინდა მიიღო, ვისთვისაც არაფერი მიგიციაო — განა ის ერთადერთი ტალანტი, ბატონისაგან არ ჰქონდა მიცემული. ნახეთ რა მოსდევს ამას — შემეშინდა და შენი ფული მიწაში ჩავფალიო — ის, ვისაც არ უყვარს ღმერთი და არა აქვს მისი იმედი, სულ შიშობს, რომ იმასაც დაკარგავს, რაც აქვს, არავის აჩვენებს თავის ქონებას, არავის უზიარებს საკუთარ განცდებს (მიწაში ფლავს ტალანტს). ერთი შეხედვით, ეს ადამიანი წესიერად მოიქცა, რადგან იგივე დააბრუნა უკან, რაც მიიღო. მართლაც არსებობენ წესიერი, თუმცა უხალისო, უსიხარულო ადამიანები, რომლებსაც თავიანთი წესიერებით მოაქვთ თავი. ასეთ ადამიანებს ისიც წაერთმევათ, რაც აქვთ, რადგან მოჩვენებითი წესიერება არავის არაფერში სჭირდება, ვისაც პატარა საქმის კეთება არ უნდა (ერთადერთი ტალანტის გამოყენება) ის მით უფრო ვერ შეძლებს დიდი საქმის კეთებას. ის, ვინც არ მოქმედებს საკუთარი თავისა და სხვების სასარგებლოდ, არ არის შემოქმედი, არც თვითონ აქვს სიხარული და ვერც სხვას გაუნაწილებს. სიხარული ბევრი სიცილი სულაც არ არის. სიხარული მოდის მაშინ, როცა შენს თავში მოერევი სიზარმაცეს და შენს გვერდით მყოფ ადამიანს, იქნება ეს დედა, მამა, და თუ ძმა, ბებია, ბაბუა, კლასელი თუ მეზობელი, მეგობარი თუ მაღაზიის გამყიდველი, ისევე მოექცევი, როგორც შენ გინდა რომ ისინი მოგექცნენ. თუ თქვენს გარშემო მრავლდება სიხარული, ეს ნიშნავს, რომ თქვენ ამრავლებთ ღვთის მიერ მოცემულ ტალანტებს, ე.ი. თქვენ შემოქმედი ხართ და ე.ი. თქვენ მეტი მოგეცემათ.

ღმერთმა ინებოს. ამინ.

მხატვარი კახაბერ ასლანიშვილი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ემზარ კვიტაიშვილი

მშიშარა

ვერხვზე ყვანჩალა შემოჯდა
და დაიძახა: ყვა-ყვა!
- ჩამომიყვანე ახლავე! -
მამას სთხოვს ბიჭი ბახვა, -
ხმაზე ვცნობ, დიდი ხანია,
მრნდოდა მაგის ნახვა.

იქვე, მდინარე ვერეში,
სად ქვები ურია რიყის,
ჭუჭმუალაობდა ბაყაყი,
შეხტა, დასძახა: ყი-ყი!
წახდა უმაწვილი, იმ ბაყაყს
იმგვარი ჰქონდა რიხი.

უცებ, სად იყო, სად არა,
ხვლიკიც გამოძვრა მწვანე...
ბახვამ იყვირა: შემჭამენ,
მამიკო წამიყვანე!..

ტარიელ ჭანტურია

დიდი შეჯახება

ავიხვიე თვალი ლენტით,
გავიკეთე ყურში ბამბა! -
აღარც მესმის! ვეღარც ვხედავ!
ცამბა-რამბა! ცამბა-რამბა!

ვეღარც ვხედავ, აღარც მესმის
აღარც რუმბა, აღარც სამბა!
გააფრთხილა ბებუმ ხალხი:
- მოერიდეთ ცოტა ამ ბავშვს!

წავაქციე ტორშერი და
კედელს მივახეთქე ლამფა!
ოთახებში წრეებს ვარტყამ:
- ცამბა-რამბა! ცამბა-რამბა!

უცებ - ბახ! და გადავვარდი!
რა ხმა იყო ასე მჯახე!?
თურმე - ჰი-ჰი! თურმე - ჰა-ჰა! -
თვითონ ბებუს შევეჯახე!

ფილმი გახსოვთ? - „ტიტანიკი“
აისბერგს რომ დაეჯახა!
ა, ბატონო, აისბერგი!
აგერ „ტიტანიკიც!“, აჰა!

საჭიროა ცოტა ლენტი,
საჭიროა ცოტა ბამბა!
მიდით, მიდით! და სულ მალე
თქვენც მოევებით ახალ ამბავს!

მხატვარი თამაზ ხუციშვილი

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

შოთა ასანიშვილი

არხის ჭინკები

აპრილის ცრიატი დღე იდგა. შუადღის ნაცრისფერ ცაზე მზე სპილენძის შაურიანივით ბჟუტავდა. ჯერაც საკმაოდ ციოდა. ალაზნის არხის პირას, ბოგირთან 9-10 წლის ბიჭების გნიასი იდგა. ოთხნი იყვნენ. ფართი-ფურთით იხდიდნენ ტანისამოსს. წითურს ყველაზე წინ გაეძრო ტანთ, სიცივისაგან დალურჯებული გამწარებით იქნევდა ხელებს. მაღალი, წეროსავით აყლარწული. ჩალისფერქოჩორა ცისფერ პერანგს ვერ შელეოდა, მხრებში მოხრილი აბუზულიყო. ხუჭუჭთმიანი ჯმუხი, შავი ტრუსის ამარა დარჩენილი, სიცივეს არ იმჩნევდა, გაბოტილი იდგა, ოდნავ გამობერილ მუცელზე გამეტებით ირტყამდა მარჯვენას. სუპატარა, მუგუზალივით შავმა, თავგადახოტრილმა ყველაფერი გაიძრო, დედიშობილა დარჩა, ხელები ცისკენ ფრთებივით აიქნია:

— ეჰეჰე-ჰეე! — შესძახა. მერე გარემოს თვალი მოავლო, დაიმორცხვასავით და მორიდებით ჩაყუნტდა.

ბოგირზე ვირის ტაჭკა გამოჩნდა. კოფოზე ძველ დაბამბულქურთუკიანი, სახეზე მზეჩამკვდარი, თეთრწვერიანი მოხუცი იჯდა. შრომით დაქანცულს მხოლოდ ნაცრისფერ თვალებში მოუჩანდა სიცოცხლის ხალისი. სიცივისაგან მობუზული, ჩაფიქრებული მისჩერებოდა სახედრის ყურებს. მოხუცის ყურადღება ბიჭების გნიასმა მიიქცია.

მოხუცმა ვირის ტაჭკა შეაჩერა. კოფოდან წამოიწია. სიცივისაგან დალურჯებული ბიჭები ადგილზე ხტუნავდნენ. წეროსავით აყლარწული მალაყს გადადიოდა. მოხუცს სახეზე შუქი დაეწმინდა. გამოხუნებულ თვალებში საოცარი სხივი ჩაუდგა. თავისი ბალღობა გაახსენდა. არხის პირას გატარებული ბალღობა.

ბიჭები გამეტებით ხტოდნენ ადგილზე. ხელ-ფეხს ჭინკებივით იქნევდნენ. სიცივეს არ ეპუებოდნენ. წყალში ჩახტომის წინ სხეულს იკაჟებდნენ. მოხუცი ერთხანს აღტაცებული შეჰყურებდა. მერე გონს მოეგო და:

— წყალში არ ჩახვიდეთ, შვილებო, დაიხოცებით! — ხმას მუდარა გაურია.

ბიჭები ერთხანს მიწყნარდნენ. მოხუცს და ვირის ტაჭკას დაჟინებით მიაჩერდნენ. მერე სუპატარა, მუგუზალივით შავი მოეგო გონს.

— ნუ გეშინია, პაპა! — იყვირა და არხის მღვრიე წყალში მოადინა ტყაპანი.

დანარჩენებმაც სუპატარას მიბაძეს. არხის ფერდა ჩაირბინეს, ბაყაყებივით გადაეშვნენ წყალში. არხის ნაცრისფერი ზედაპირიდან სამგან აიჭრა ვერცხლისფერი ჭავლი.

მოხუცი გაიშმიშებული იდგა. სიცივისაგან ტანზე ტაომ დააყარა. გამოხუნებულ თვალებზე ცრემლი მოადგა. სახეზე მწარე ღიმილი შეეყინა. არხის ბოგირის ბეტონის მოაჯირისაკენ გაექცა მზერა. ცრემლიანმა თვალებმა ცხადად დალანდეს მზეზე დახრუკული პატარა ბიჭი, გამხდარ კანჭებს სველი შავი ტრუსი რომ შემოტმასნოდა. ბიჭი სანახევროდ ჩაყუნტდა, ტანი წინ წაზნიქა და კალიასავით გააკეთა ნახტომი. მოხუცს წყლის ზედაპირზე ტყაპანის ხმა ნაღდად შემოესმა. მერე თვალები დახუჭა და გაახსენდა — ასეთი ლამაზი, ასეთი დამატყვევებელი განცდა ბავშვობისას სხვა არაფერი ახსოვს!

ჩვენი, ცურვაზე შეყვარებული არხის ჭინკები კი ქვევიდან, მაყვალმოდებული ფერდობის კონწოხზე გამორბოდნენ ხელების ქნევით და ყვირილით. სულ წინ თავხოტორა, დედიშობილა, მუგუზალივით შავი მოუძღოდათ. ბიჭების გნიასი ნაცრისფერ ღრუბელგადაკრულ ზეცასა სწვდებოდა.

ფეხდგომელა გარინდებულ მოხუცს სახეზე საოცრად თბილი ღიმილი დაეფინა. არხის ჭინკების შემხედვარეს დაუძლურებულ სხეულში საამო სითბო დაუბრუნდა. „ჩვენი გადაშენება არ იქნება, არა!“ — გაიფიქრა. მერე ბიჭებს მარჯვენა დაუქნია.

— ნახვამდის, პაპა! — ისევ ის — სუპატარა გახლდათ.

მოხუცმა ვირს სახრე უჭირა და ალაზნის ველისკენ გაეშურა.

მხატვარი ვაჟა ქურხული

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ლალი ჯაფარაშვილი

წვიმის წვეთები

ჩვენ ლილის ფლიორებზე

ქაღალდი სიცყვა

ვიმეორებ გულში სიტყვას,
ხმამაღლა თქმას ჯერ ვერ ვბედავ,
ვთქვა თუ არა, ვთქვა თუ არა...
ეჰ, რაც არის, არის! - დე-და!

ეჭვიანობა

გუშინდელი დღეობა
გადამეძალა ერთბამად,-
ატეხა ერთი უკუანი,
რბიან ბოთლის ჯახანი...
გაგვრიდეთ ზურმარილს
მე და ჩემი სტუმარი
და მეზობელ ოთახში
შეეჯიბრეთ ფორთხვაში.

ანეკდოტი

მგონი ეგვლას დაკავიწყდი,
ბებოს ხელებს ალერ მიწყდის,
ჩამეჩანა რეიტუზი,
დამტრიალებს თავზე ბუზი,
ალბათ კბენას მიპირებს,
ავდგები და ვიტირებ!-
ა... ა... ა... ა...

მხატვარი მანანა მორჩილაძე

4/7/96, 10:16 AM

დონალდ ბისეტი

გოჭი, რომელიც ფრენას სწავლობდა

ერთხელ გოჭი, რომელსაც იკაროსი ერქვა, ჯადოსნურ წყაროსთან მივიდა და სთხოვა: — ძალიან მინდა, ფრენა ვისწავლო და შენი დახმარების იმედი მაქვსო.

— თუ ძალიან გინდა, გასწავლი, მაგრამ ჯერ შენი ჩიტად გადაქცევა მომიწევს, — უპასუხა ჯადოსნურმა წყარომ.

— არა, არა! მე გოჭი მინდა ვიყო. უფრო სწორად, მფრინავი გოჭი, — თქვა იკაროსმა.

— ძალიან ვწუხვარ, მაგრამ გოჭებს ფრენა არ შეუძლიათ, — გადაჭრით მიუგო ჯადოსნურმა წყარომ.

იკაროსს ეწყინა, შეტრიალდა და წავიდა.

გზაში მხოლოდ იმაზე ფიქრობდა, ფრენა როგორ ესწავლა.

მეორე დღეს, დილიდანვე, ტყეში წავიდა და ყოველ ჩიტს თითო ღერი ფრთა სთხოვა. რა თქმა უნდა, ყველა დასთანხმდა.

— ნუთუ ფრენის სწავლას აპირებ? — ეკითხებოდნენ გოჭს.

— დიახ, — პასუხობდა იკაროსი.

მან ფრთების ღერები ერთმანეთს სანთლით მიაწება და დიდი ფრთები მიიღო. შემდეგ მთის წვერზე ავიდა. ქვემოთ ზღვა გადაშლილიყო. მაყურებელიც ბევრი ჰყავდა: კატა, თაგვი, თუთიყუში, ორი კურდღელი, ხოჭოების მთელი ოჯახი და ლოკოკინა. ყველა მოუთმენლად ელოდა, თუ რით დამთავრდებოდა ეს სანახაობა.

მხატვარს პასაბერ ასლანიშვილი

იკაროსმა ფრთები ტანზე მიიმაგრა, ქანი აიღო და... გაფრინდა. მაყურებლები აღფრთოვანებას ვერ მალავდნენ. პაწაწინა ხოჭო კი ბედნიერებისაგან ლამის ტიროდა.

იკაროსი სულ მაღლა და მაღლა მიიწევდა. აი, თითქმის მზესაც მიაღწია!

— ეს რა ყოჩაღი გოჭი ვყოფილვარ! — იკვეხნიდა გუნებაში, — ჯადოსნური წყარო კი მარწმუნებდა, გოჭებს ფრენა არ შეუძლიათო. აი, თუ არ შეუძლიათ!

მაგრამ მზის სიმხურვალისაგან სანთელი თანდათან გადნა და ფრთები ძირს ჩამოცვივდა. გოჭსაც იგივე ბედი ეწია — ტრიალ-ტრიალით ძირს წამოვიდა და ზღვაში ჩავარდა.

საწყალი იკაროსი სულ მთლად დასველდა. კიდევ კარგი, რომ ნაპირს მშვიდობიანად მიაღწია, მერე კი შინისაკენ მოკურცხლა.

— ნუ დარდობ, ჩემო პატარავ, — დაამშვიდა იგი დედამ და მოეფერა, — შენ ხომ ცოტა ხანს მაინც იფრინე!

მალე მეგობრებმაც მოაკითხეს შინ. დედა მათ ჩაითა და გემრიელი ნამცხვრებით გაუმასპინძლდა.

საღამოს იკაროსი ჯადოსნურ წყაროსთან მივიდა და კამკამა წყალს ნაღვლიანად დახედა.

— შენ მართალი ყოფილხარ, გოჭებს ფრენა არ შეძლებიათ, — თქვა და თვალებიდან ცრემლები გადმოსცვივდა.

— სამაგიეროდ შენ ყველას დაუმტკიცე, რომ ყოჩაღი გოჭი ხარ, — შეაქო იგი ჯადოსნურმა წყარომ.

თარგმნა პაატა ჩხეიძემ

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ლადო მრელაშვილი

დათოს ნიღაბი

როცა საბავშვო ბაღიდან
დათო დაბრუნდა შინა,
შევხედე, - წაუტირია,
თანაც ბოღმისგან ქშინავს.

მერე იატაკს ახალა
მელიის ნიღაბ-ქუდი,
შემდეგ სკამზევე მიაგდო
მხეცის ბუთქუნა კუდიც.

- რა დაგემართა, დათუნი,
ქუდი ძირს რატომ დასცი,
ან როგორ უნდა ტიროდეს
შენებრ ვაჟკაცი კაცი?

- ეეჰ, შენ რა იცი, ჰაჰილო,
დღეს მე რა მიქნეს ბაღში,
ტოლებში გამორჩეული
ერთი მე დავრჩი ბავშვი:

დათვის, ლომ-ვეფხვის ნიღბები
ჩამოურიგეს ყველას,
სჰილოც და მგელიც სხვებს შეჰხვდათ, -
მე კი მომიგდეს მელა.

იმ საახალწლო ზეიმზე
ამით არ წავალ, არა, -
მშვენივრად ვიცი, ვინც არი, -
ქურდი და მატყუარა.

ერთი მშიშარა რამაა, -
ნაცნობი მგელისმგელი,
მინდორში თაგვის მჭამელი,
შინ კი - ქათმების მტერი.

ბეჟან სვანიძე

მელიობა რაღად მინდა

მელიამ თქვა: ეს რა დროა,
რა ჰირქუში, ძველ დროს არ ჰგავს.
შორეთიდან რომ ზიდავენ
საცოდავად ქათმის ბარკალს,
ვიტანჯები მათი ცოდვით,
ჭამის მადა დამეკარგა.
ცოცხალ ქათამს სადღა ნახავ,
ახლოს ვიღა გაგაკარებს.
თუ სადმეა, სასოებით
თავს ჰატრონი დაჰკანკალებს.
არც ეკინჩილა არსად ეიკის,
არც ვარია არ კაკანებს.
ცხრაკლიტულში შელალეს და
ცხრავე კარი გადარაზეს,
უწინ ღია ცისქვეშ ისხდნენ
ხის ტოტებზე, ქანდარაზე...

რა დრო იყო! ვხალისობდი
ქათმებით და საქათმითა...
თუ ვარიას კბილს არ გავკრავ,
მელიობა რაღად მინდა!

მხატვარი თამაზ ხუციშვილი

ტყის მგოსნები

ლუარა გორდიევიჩი

„დილაა. ტყეს ჯერ კიდევ სძინავს, თვლემს. მონადირის ძაღლმა ფრინველი წამოაფრინა. მონადირემ თოფი შემართა და ფრთოსანს დაუმიზნა, დაუმიზნა და... გაშეშდა. შემდეგ თოფი ნელა დაუშვა, რა მოხდა? ბუნების დიდებულებამ, მისმა იდუმალმა ძალამ თითქოს ჩასჩურჩულა ადამიანს: შეჩერდი! ისიც შეჩერდა და ხელი აიღო განზრახვაზე“.

დიდია ბუნების ძალა!

იქნებ შენც დაინტერესდე და მომავალში ბუნების მეგობარი, ქომაგი გახდე. წაკითხულს და მონაყოლს საკუთარი თვალით დანახული სჯობს.

მაშ ასე – გესაუბრები „ტყის მგოსნებზე“ – ბულბულზე, შაშვზე, ტოროლაზე, შოშიაზე და მოლაღურზე.

ბულბული სწორუპოვარი მგალობელია. მას „ტყის სოლისტსაც“ უწოდებენ. თუმცა ზოგი შაშვს ანიჭებს უპირატესობას. რას იზამ! კაცია და გუნება. ნათქვამია: „ზოგს მღვდელი მოსწონს, ზოგს - მღვდლის ანაფორაო“.

და მაინც... რაც ბულბულზე ლექსი, სიმღერა, თქმულება შეთხზულა, ვინ მოთვლის!

მაისი მარტო ვარდობისთვე კი არა, ბულბულის სტვენის თვეც არის.

გარეგნობით ბულბული არ გამოირჩევა, ტანად პატარაა, ფერით უმეტესად ნაცრისფერი, მაგრამ ენით აუწერელია მისი გალობის მშვენიერება ტყის პირას ან ტბის მახლობლად.

მაისში ბულბულის „სოლო კონცერტის“ მოსმენა შეიძლება დაისიდან გათენებამდე. დაბინდებისას, მთვარიან ღამეში დაიწყებს და მზის ამოსვლამდე ატყვევებს მიწისა და ცის ბინადართ... ვარსკვლავებს თითქოს სიკაშკაშე ემატებათ.

გაიხსენეთ „ჩხიკვთა ქორწილში“ სუფრის ბოლოს მჯდომი ბულბული, დაღონებული, სევდიანი. ვერც ამჩნევენ, მაგრამ ბოლოს გაახსენდებათ და სთხოვენ, იმღეროს. ბულბულიც იწყებს...

„ფრინველთ ხმა გაკმინდეს, ბუზების ფრენა ისმოდა, ყვავილთ სული განაბეს და მოტრფიალე თვალებით შესცქეროდნენ მგოსანს. ფრინველთ გააბეს საერთო სიმღერა. ამ სიმღერაში ბუნების ქება იხატებოდა, ტყისა და დედამიწის მადლი. ამ მადლს მადლობას უძღვნიდნენ ფრინველნი“.

გალობის დროს ბულბული სიფრთხილესაც ივიწყებს და ვერავის ამჩნევს. გალობენ მხოლოდ მამლები, ამასთან ხნიერები უკეთ, ვიდრე ახალგაზრდები. მამალი ბულბული დიდებული მგალობელიც არის და მზრუნველი მამაც. ბუდეს ხშირ ბუჩქებში ან მიწაზე იკეთებს. დედალი ბულბული ბუდეში დებს ოთხ ან ხუთ მუქი ფერის კვერცხს, რომელიც დამჭკნარ ფოთოლს წააგავს და ძნელი საპოვნელია. ორი კვირის შემდეგ იჩეკებიან ბარტყები, რომლებსაც მშობლები მატლებითა და ჭიებით ჰკვებავენ.

ბულბული აგვისტოს ბოლომდე ჩვენში რჩება, მერე კი მცირე გუნდებად იწყებს გადაფრენას თბილი ქვეყნისაკენ (აფრიკისაკენ).

შაშვის გალობა ბულბულისას ჩამოჰგავს. ზაფხულში, როცა განთიადისას გატაცებით ჭიკჭიკებენ ჩიტუნები, თითქოს ერთმანეთს ეჯიბრებიანო, მათს ხმატკბილ ჟივჟივში ადვილად გამოირჩევა შაშვის ძლიერი და მწყობრი გალობა, რომელიც თითქოს

ბანს აძლევს ჩიტების საერთო კონცერტს. გალობისას შაშვი, ჩვეულებრივ ხის კენწეროზე ჯდება.

საქართველოში შაშვის რამდენიმე სახეს ვხვდებით: ჯიჯღს (წრიპას), შავ შაშვს, თეთრწარბას, ბოლოშავს, ჩხართვს, წყლის შაშვს, შავყელა და თეთრყელა შაშვებს. მათი უმრავლესობა საქართველოში მობინადრეა.

ყველა შაშვზე უკეთესად გალობს წრიპა. მისი ბგერა ძლიერია და მაღალი რეგისტრისა.

წყლის შაშვი მთელ სიცოცხლეს მთის პატარა მდინარეების ახლოს ატარებს. ძალიან ცქვიტი და მოძრავია. მშვენივრად დარბის, როგორც წყლის ფსკერზე, ისე ხმელეთზე. მდინარის ფსკერზე ის პაწია თევზებზე ნადირობს. ბუდესაც მდინარის ნაპირებზე იკეთებს და 4-5 კვერცხს დებს. როგორც შაშვების უმრავლესობა, წყლის შაშვიც ზამთარ-ზაფხულ ატკბობს გალობით არემარეს, ისიც მთელ წელიწადს რჩება საქართველოში.

შაშვის საყვარელი საკვებია ჭიები, მწერები, კენკრა.

შაშვი ტყის კარგი დამცველია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა
4/7/96, 10:38 AM

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ტოროლა მაღლა ღრუბლებში წკრიალ-წკრიალით გალობდა“ – ნათქვამია ლექსში, რომლის ერთი სტროფიც წლების მანძილზე წამძღვარებული ჰქონდა ჟურნალ „დილას“.

ტოროლები აპრილის მეორე ნახევარში მოფრინავენ ჩვენს მხარეში. მამალი ტოროლების გალობით ვგებულობთ მათ ჩამოფრენას.

როგორც კი ინათებს, ტოროლა წკრიალით აიჭრება ცაში, ამიტომ საქართველოს მთიანეთში მას „ცასწავალას“ ეძახიან. ტოროლას წკრიალა ხმა ღამის მეხრესაც აფხიზლებს, რომელმაც მთელი ღამის განმავლობაში გუთნიდან გამოხსნილი ხარ-კამეჩი თავის დროზე უნდა მიიყვანოს ადგილზე. ტოროლასადმი სიყვარულის გამოხატულებაა ხალხური ლექსი:

„ტოროლას მაინც არ მოკლავ
ბევრიც რომ მქონდეს წამალი,
საწყალი ღამის მეხრისა
ის არის კარგი მამალი“.

ტოროლა ბეღურების ოჯახს მიეკუთვნება, მაგრამ მათგან განსხვავდება გალობით.

საქართველოში ტოროლას რამოდენიმე სახეს ვხვდებით: მინდვრის და ტყის ტოროლას, ქოჩორას, რქოსანს. ისინი ბინადრობენ ყანაში, ტყეში, მინდორში.

ტოროლა დაბლა, ბუჩქის ძირას, ორმოში იკეთებს ბუდეს და საიმედოდ ნიღბავს მას მტრებისაგან დასაცავად. მოჩიტებული ბარტყების ნაწილი სექტემბერში გამოსაზამთრებლად მიფრინავს მონღოლეთში და ჩრდილოეთ ჩინეთში, ნაწილი კი რჩება და ნაკლებ თოვლიან ხეებსა და ბუჩქებს აფარებს თავს. ტოროლა იკვებება ბალახეულის თესლით და სხვადასხვა მწერით.

ვოკალური ხელოვნების დიდი ოსტატია შოშია. იგი ბაძავს ყველა მგალობელს და ცხოველებსაც კი. ამიტომ ამბობენ „საკუთარი ხმა“ არ გააჩნიაო, მაგრამ ეს ცილისწამებაა. მას საკუთარი ხმაც აქვს, რომლის საშუალებითაც თანამოძმეებს ესაუბრება. ისევე როგორც შაშვი, ისიც ტყის საშიშ მავნებლებს სპობს.

შოშიები გაზაფხულზე წყვილდებიან და ხის ფუღუროში სახლდებიან. თითოეული წყვილი ორ-ორ თაობას იძლევა გაზაფხულ-ზაფხულში. არიან საქართველოში მობინადრე, მოზამთრე და მიმომფრენი შოშიები.

საქართველოში გავრცელებულ ფრინველთა შორის ყველაზე ლამაზია მოლაღური. ტანად ის შოშიას ოდენაა. უყვარს ფოთლოვანი ტყე. ჩვენში მხოლოდ ზაფხულს ატარებს, შემოდგომაზე აფრიკაში მიფრინავს. გაზაფხულზე, აპრილის დამლევს კი თავისი „ბიჭო გოგიათი“ გვატყობინებს დაბრუნებას.

ბუდეს იკეთებს მაღლა ხეზე, სადაც დედალ-მამალი მოლაღურები განუყრელად ცხოვრობენ, სანამ ბარტყებს არ გამოჩეკავენ და დაზრდიან.

გაზაფხულზე მოლაღურები მწერებით იკვებებიან და ამით სარგებლობა მოაქვთ ადამიანისათვის, მაგრამ როცა ხილი დამწიფდება, ბაღებს აზიანებენ.

მოლაღური ჩინებულად გალობს, რისთვისაც „ტყის ფლეიტა“ შეარქვეს. იგი გალობს ხანგრძლივად, გალობს ავდარშიც მელოდიური, მაღალი, ფლეიტისმაგვარი სტვენით.

მზით გაბრწყინებულ ხის კენწეროზე მჯდომი მამალი მოლაღური დიდებული სანახავია.

მხატვარი გიორგი ჩაჩანიძე

ვანო ჩხიკვაძე

ძილისპირული

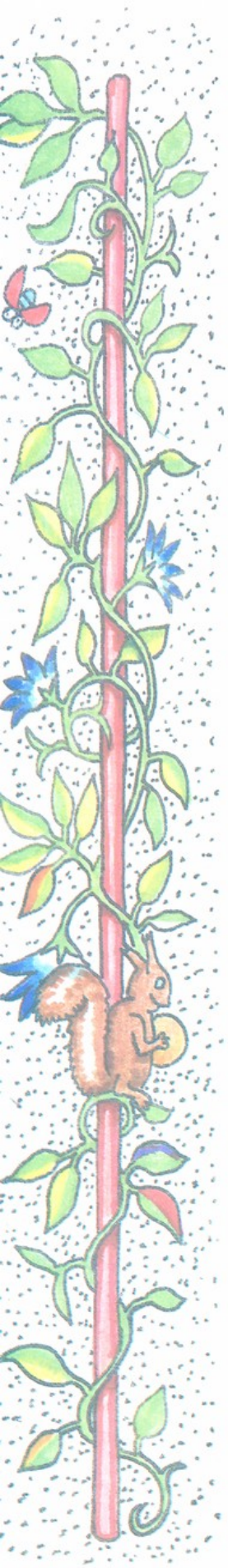

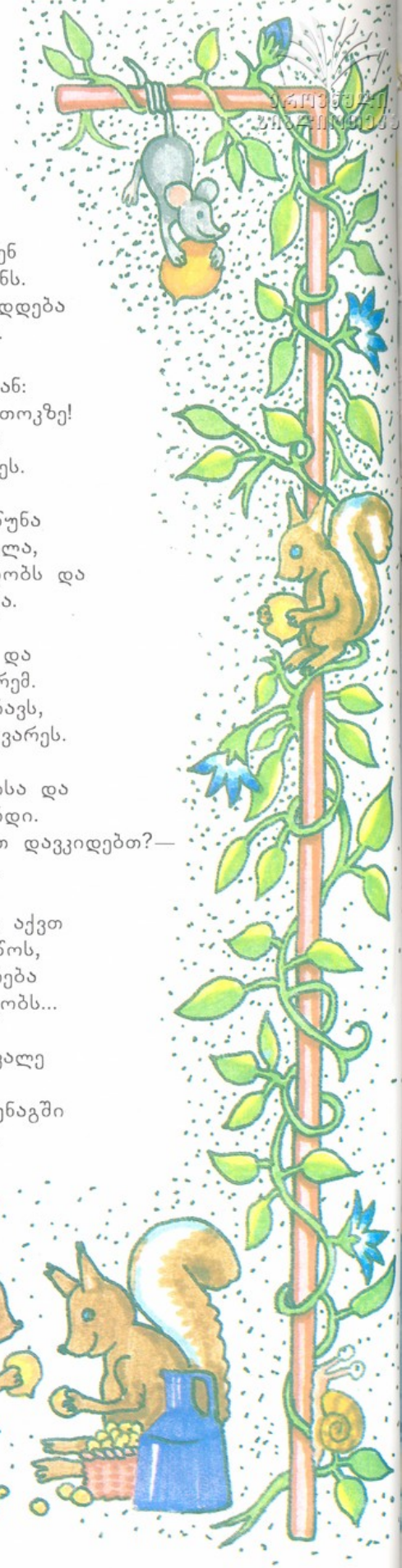

მოცვივა ფოთოლი
ერთი და ორი.
აფთარი მხეცია,
ფრინველი — ქორი.

სამი და ოთხი და
ხუთი და ექვსი.
თქვენ ჩემი ტოტი ხართ,
მე — თქვენი ფესვი.

პატარა თითებიც
დავთვალოთ, ბარემ —
ჰქვია საქართველო
თქვენს მშობელ მხარეს.

კოჭს თითი გაჰკარით —
გაგორდა ოთხი,
ტოტიდან ტოტებზე
კაკალი მოხტის.

დევი ჩაპარულა
მარანში ქშენით.
ქვევრებში ბუყბუყებს
თავკვერის წვენი.

კნაწო და კნუწო ხომ
ციყვია ორი,
უნთიათ ღუმელი,
ამოდის ბოლი.

ითვლიან ზამთრისთვის
თხილსა და კაკალს —
ეს — კნაწოს,
ეს — კნუწოს,
ეს კიდევ...
ხაფანგს
გაექცა წრუწუნა,
...პირში რომ დნება,
თან მიარბენინებს
აწაპნილ ლებანს.

გაბრაზდა კნაწო და
გაცეცხლდა კნუწო:
— ოი, შე ბაცაცავ!
— ოი, შე წუწკო!

შემირცხვეს ულვაში,
შეიპყრეს თუკი,
წრუწუნას თუ ასცდეს
დაკიდვა კუდით.

ძმრად ამოადენენ
მოპარულ ლებანს.
გახსნილად ცხადდება
ციყვების კრება.

თუმც ემუქრებიან:
— დაგკიდებთ თოკზე!
მაინც ურჩევნია
მაძღარი მოკვდეს.

რა გახდა წრუწუნა
პანტამსხლის ხელა,
როდესაც ქურდობს და
ბაცაცობს ყველა.

დასაჯეთ მელა და
ღრუბელიც, ბარემ.
ის ქათამს იპარავს,
ეს კიდევ — მთვარეს.

დასაჯეთ ცხვრისა და
სტაფილოს ქურდი.
კურდღელს რით დავკიდებთ?—
არა აქვს კუდი.

და სანამ კრება აქვთ
კნაწოს და კნუწოს,
ნიგოზში დაძვრება
თაგვი და წუწკობს...

ფიფქები დავთვალე
ათასჯერ ათი.
თათსა წოვს ბუნაგში
მძინარე დათვი.

ბოსელში ღეჭავენ
ხარები ჩალას.
ბებია ტაფაზე
ბატი-ბუტს ხალავს.

გადმოხტა მარცვალი, —
ეგონა გრილი,
მივარდა ფისუნა,
დაიწვა პირი.

ეგეც შენ, გამძღარო
ღუმელქვეშ ძილით,
არ გერგო ვანიკოს
და ლექსოს წილი.

შინ თბილა,
გარეთ კი,
ახია, ახი,
ტლაპოში ჩამდგარა
თხუპნია ტახი.

ბატკანი თეთრია
მგელი კი — რუხი.
გადაჰფოფრებია
საბუდარს კრუხი.

ერთი და ხუთი და
ათი და ოცი...
ბებია მილალავს
წიწილებს ცოცხით.

ღამდება მთაში და
ღამდება ბარში.
მშიერი ტურიკო
წუწუნებს ქარში.

თიკანმა თივაზე
გაჭიმა ყირა
ყვინთავს ზეზეულად
თავლაში ქვირა.*

კარგად ამოიგოთ
საბანი, ვინძლო.
დილის მომლოდინე
მამალი ფხიზლობს.

ხუთი და,
ოთხი და,
სამი და,
ორი და...
დავხუროთ წიგნი,
ძილის დროც მოვიდა.

* ქვირა — ცხენი

მხატვარი ლაშა სულაკაური

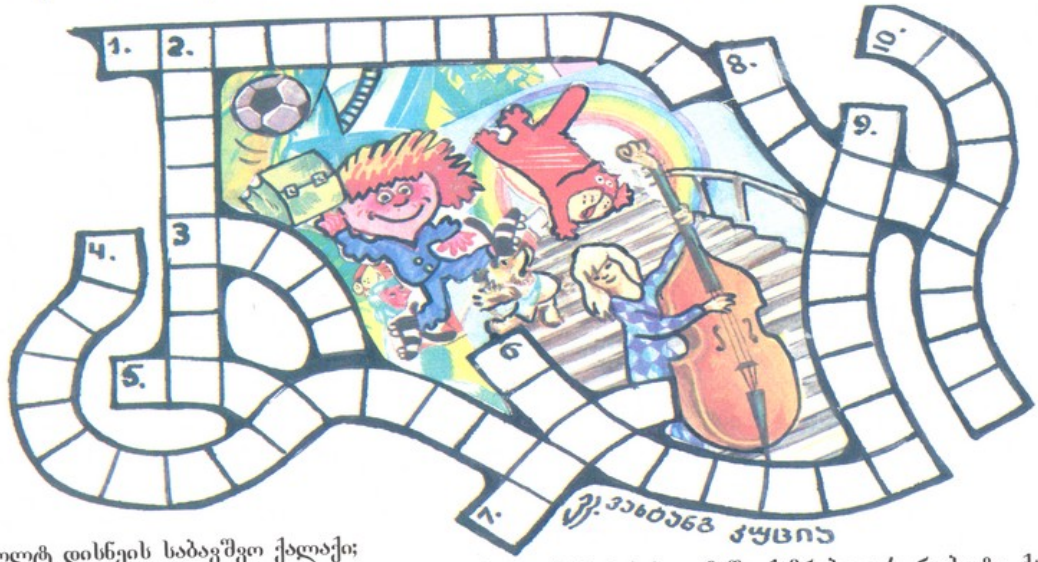

1. უოლტ დისნეის საბავშვო ქალაქი;
2. საბავშვო იუმორისტული რუსული კინოჟურნალი; 3. ბიჭების თამაში ქამრებით; 4. რობოტი ქართული მულტფილმებიდან; 5. ანიმაციური ტელეგადაცემა; 6. ფილმი, რომელშიც შესაძლებელია ნებისმიერი საოცრება; 7. ქართული საბავშვო ჟურნალი; 8. ბავშვთა საესტრადო ანსამბლი, რომელზეც ფილმია გადაღებული; 9. ბავშვთა გართობის პარკი თბილისში; 10. ძილისპირული ტელეგადაცემის წამყვანები.

მზის დედის გაკვეთილი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

კუდრაჭებო, დედა ყველაფერს ჰყავს, სულდგმულსაც და უსულოსაც. ხომ ვამბობთ: მაწვნისდედაო, გუთნისდედაო, დედამდინარეო, დედაბოძიო, დედაქალაქიო, დედაენაო... დანარჩენი თქვენ გაიხსენეთ. ეგება აქამდე თქვენთვის არავის უთქვამს, რომ ცის მარადიულ მგზავრს, მზესაც ჰყავს დედა.ჰოდა, ერთხელ მზის დედამ თავის ანგელოზ, გულსხივოსან შვილს უთხრა: მოიარე ქვეყნიერება, ზღვა, ხმელეთი და ყოველი ცხოველის, ნადირის, ფრინველის და წყლის ბინადრის ყმაწვილი შემიკრიბე ისეთ ადგილას, სადაც ტყეც არის, მინდორიც და ნაკადულიც – პატარა გაკვეთილს ჩავუტარებო. შვილი დედას როგორ დაზარდებოდა, თხოვნა მალე შეუსრულა.

– აქ ყველას ბავშვს ვერ ვხედავ, რატომ? – ჰკითხა დედამ.

– ზოგის მშობელი დაეჭვდა. ეგება შენ ანგელოზად შენიღბული ეშმაკი ხარ, ჩემი ბიჭუნა თუ გოგონა დასაღუპავად გაიტყუოო. ვინც მენდო, მხოლოდ ისინი მოვიყვანე.

– კეთილი, კეთილი! გაკვეთილს ამათთან ჩავატარებ. დავიწყოთ. ყმაწვილებო, მითხარით, ყველაზე მეტად ვის ვინ გიყვართ.

მოსულებმა ერთხმად წამოიძახეს: დედა!

– კეთილი, კეთილი! – თვალები გაუბრწყინდა მზის დედას, – ახლა სათითაოდ გამაცანით თქვენი თავი, ვის რა გქვიათ და ვინ ვისი ხართ.

მზის დედამ მალე გაიგო, რომ აქ მოსულიყვნენ ლომის ლეკვი, მგლის ლეკვი და ძაღლის ლეკვი, ვეფხვის ბოკვერი, კატის კნუტი, კამეჩის ზაქი, ძროხის ხბო, იგივე ბოჩოლა, ცხვრის კრავი, მეორე სახელად ბატკანი, თხის თიკანი, შვლის ნუკრი, ცხენის კვიცი, ღორის გოჭი, კურდღლის ბაჭია, ვირის ჩოჩორი – ზოგი მუტრუკსაც რომ ეძახის, ხის, აქლემის კოზაკი, ქათმის წიწილა, ინდაურის ჭუკი, ბატის ბჟიტი, მტრედის ხუნდი, არწივის მართვე, თაგვის ღლაპი, ზოგი წრუწუნას რომ ეძახის, თევზის ლიფსიტა, ბაყაყის თავკომბალა, დათვის ბელი.

– კეთილი, კეთილი! იხარეთ, იზარდეთ, ივჯანმრთელეთ, იცოცხლეთ მრავალჟამიერ, იმრავლეთ! – ღიმილად დაიღვარა მზის დედა, – ახლა ისიც გავიგოთ, უკეთესი დედა ვის ჰყავს? ყველა შვილმა წამოიგალობა, რომ მის დედაზე კეთილი, ლამაზი და საყვარელი დედა სხვას არავის ჰყავს... და ქებით მეშვიდე ცაში აიყვანა. მზის დედამ გაიცინა, აგრე იყოსო, მერე ყველა შვილს დაულოცა დედა და ყველა დედას – შვილი. ასე დამთავრდა მზის დედის გაკვეთილი.

ახლა, ჩემო კუდრაჭებო, ჩიტუნებო და გვრიტუნებო, ია-ვარდებო და მარგალიტებო, ჭინკებო და ანგელოზებო, მე გაძლევთ საშინაო დავალებას, გამიგეთ, ვისი შვილი არ მოვიდა მზის დედის გაკვეთილზე, და რა ჰქვია მას. ჩაიწერეთ თქვენს დღიურში და თუ ჩვენც გამოგვიგზავნით ბარათით, ფრიად დაგიმადლით. ჩემგანაც მიიღეთ მზის დედისნაირი დალოცვა.

ბაბუა აკაკი გეწაძე

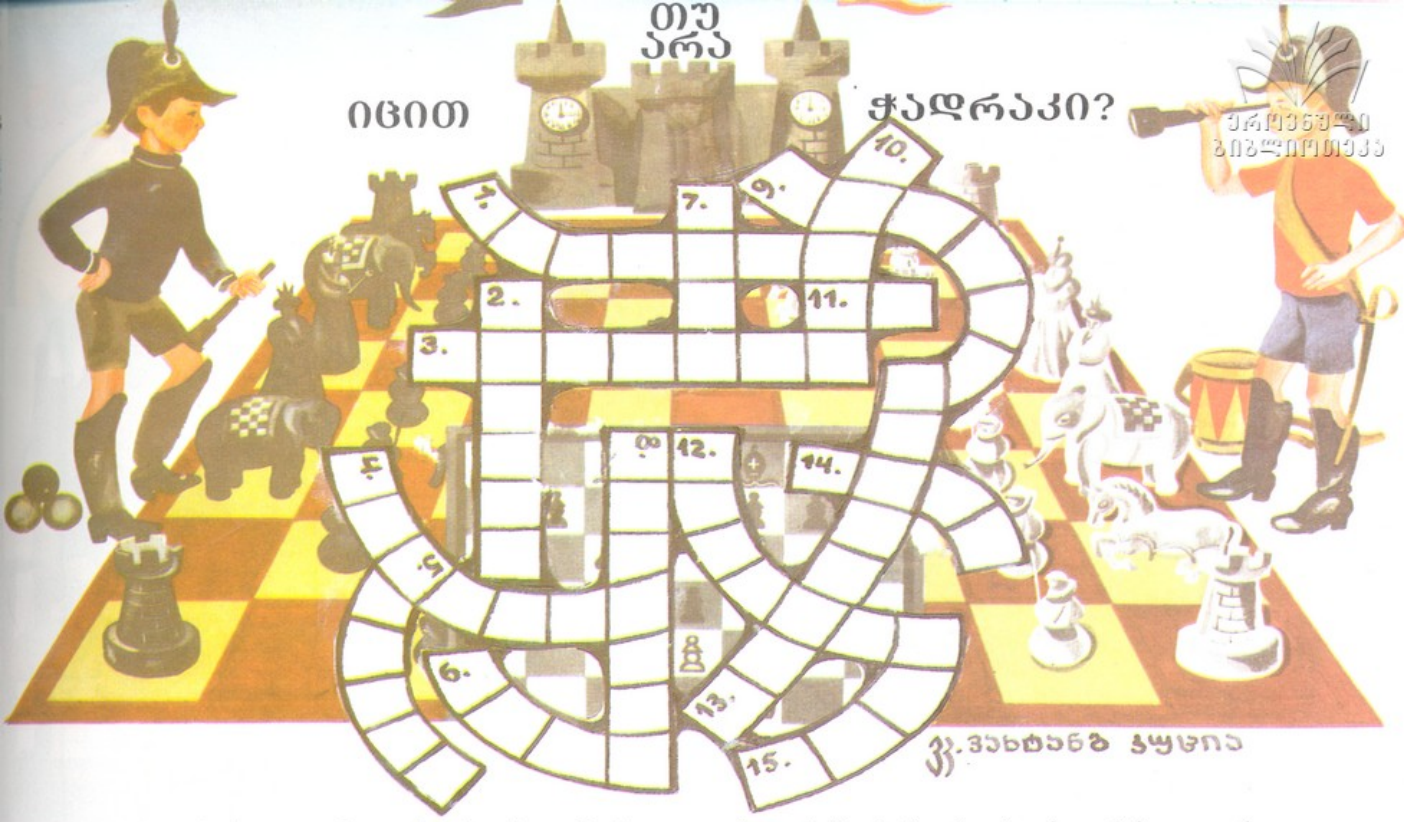

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

1. ქვეყანა, სადაც გამოიგონეს ჭადრაკი; 2. რით თავდება თამაში; 3. ჭადრაკის უძლიერესი ფიგურა; 4.ცხენი არა, ... 5. საჭადრაკო... არა სონატა, არამედ ..... 6. მეფის დამუქრება; 7. მისი მოკვლის მერე თამაში თავდება; 8. თამაშის დასაწყისი; 9. ფიგურის შეწირვა; 10. ყველაზე პატარა ფიგურა; 11. ფიგურა ცხოველთა სამყაროდან; 12. თამაშის დაბოლოება; 13. დროის უკმარისობა ჭადრაკში; 14. მეფისა და ეტლის ერთდროული გადაადგილება; 15. ჭადრაკში ფაეტონი არ არის, არის...

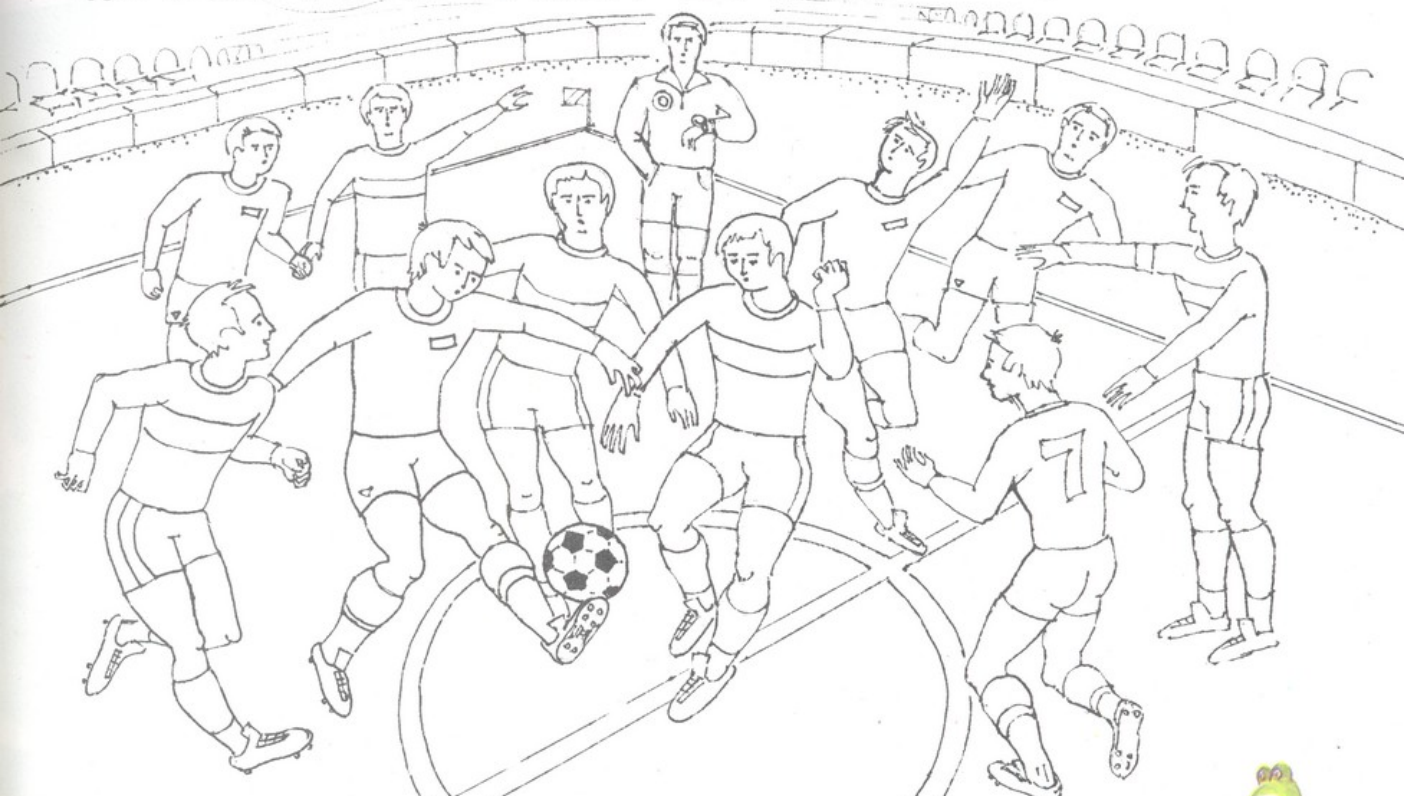

გაარჩიეთ ერთმანეთისგან ფეხბურთელთა გუნდები, თქვენი ფანტაზიით შეურჩიეთ ფორმის ფერები და გააფერადეთ. შეგიძლიათ გააფერადოთ მინდორი და ტრიბუნებიც.

მხატვარი გიორგი ჩაჩანიძე

TOP MODEL

დილა
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

აბა, დელი, დელი დელა,
დელია, ოდელია.
ეს კეკლუცი ნიაკო,
ჩვენი ტოპ-მოდელია.

ყველას მისი ფოტო უნდა,
ჟურნალსა თუ გაზეთს.
მოუსვენარ ფოტოგრაფებს
ვერ გაექცა ბღვაზეც.

პოდიუმი, კონკურსები,
გასტროლები, ტურნე.
როგორც ფრთები – სილამაზეს
სასჯელია თურმე.

ქერა ლამაზ-კულულება,
მზერა – შუქთა მფენი.
აბა, ჩქარა სავარცხელი,
აბა, ჩქარა „ფენი“.

დახეთ, სამზარეულოშიც
სდევენ ფოტოკამერით.
მოიარა სურათებით
მთელი იმერ-ამერი.

ახლა პრიმა ტოპ-მოდელი
ამბობს დანანებით:
ჰონორარში „დილამ“
მომცა
მხოლოდ ბანანები.

აბა, დელი, დელი, დელა,
დელია, ოდელია.
ეს ნიაკო ნეკოდენა
პრიმა ტოპ-მოდელია.

გილოცავთ დაბადების დღეებს

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

F6771

გეგა აბაშიძე, ლალიკო ამირეზაშვილი, ლევან არაბული, გიორგი და ვანო ბექაშვილები, გიორგი და თიკო ბოკელავაძეები, მირანდა და თორნიკე გაბელაიები, სალომე დავითაშვილი, ციცი დეკანოიძე, თათია დოლიძე, სალომე ვარდანაშვილი, მიქაელ იორამაშვილი, მამუკა კაკულაძე, ირინე კევლიშვილი, ზურიკო ლობჟანიძე, ნინიკო ლორთქიფანიძე, ოთარ მანგიაშვილი, ნიკა მაჩაბელი, გიორგი ფოცხვერაშვილი, თამუნა ქარქუსაშვილი, ნიკა ჩარგეიშვილი, ამიკო ჩანჩიბაძე, სალომე ჩიბურდანიძე, გვანცა ჩლაიძე, მარიამ ჯავახიშვილი, ბექა ჯაჯვანი, ანი ქარდავა, ჯუმბერ ბენდელიანი, გიორგი ჯიშკარიანი, სალომე ჯოხაძე, გიორგი ხავთასი

თ. ვიჭარა

საქართველოს
ეროვნული
ბიბლიოთეკა

დედამიწის ბიოგრაფია

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ჩვენი პატარა მეგობრები! თქვენ ეს-ესაა გარეთ სინამდვილის და, საერთოდ, სამყაროს შეცნობის პირველი ნაბიჯების გადადგმას იწყებთ. ამ პირველ ნაბიჯებს უდიდეს მნიშვნელობა ექნება თქვენს სულიერ და გონებრივ ჩამოყალიბებაში. ამ პირველი ნაბიჯებით დაიწყება თქვენი ლაშაზი და ბედნიერი ბიოგრაფია. ბიოგრაფია კი ყველაფერს აქვს. იგი ყოველი სიცოცხლის, ყოველი სახეობის არსებობის დაწერილი, დამარხული თუ ქვაში ჩაკირული ისტორიაა.

დიახ! დედამიწასაც, როგორც სამყაროში ყველაფერს, აქვს თავისი ბედნიერ-ტრაგიკული ბიოგრაფია.

ნუ გაგიკვირდებათ! დედამიწა, ყოველი ჩვენთავანივით, ცოცხალი არსება ანუ ცოცხალი ორგანიზმია. უხსოვარ დროში, მილიარდობით წლის წინათ, იგი თქვენსავით დაიბადა და თქვენსავით ვითარდება; თქვენსავით მასაც აქვს სული, გონება, გული, სისხლძარღვები, ფილტვები...

უნდა იცოდეთ, რომ დღევანდელი დედამიწა ძალზე განსხვავდება შორეულ, უხსოვარ წარსულში არსებული დედამიწისაგან. დედამიწაზე ჯერ კიდევ ადამიანთა გამოჩენამდე, მიმდინარეობდა ისეთი მოვლენები, რომლებიც ძალიან ცვლიდა ჩვენს პლანეტას. იცვლებოდა წყლისა და ხმელეთის მოხაზულობა (კონტურები); ფორმა. იქ, სადაც წინათ წყლები იყო, გაჩნდა ხმელეთი, ანუ კონტინენტები, ხოლო სადაც ხმელეთი იყო, წარმოიშვა ზღვები და ოკეანეები; იცვლებოდნენ, აგრეთვე, მცენარეები (მწვანე საფარი — ფლორა), ცხოველები (ფაუნა), ფრინველები; იცვლებოდა კლიმატი, ბუნებრივი პირობები.

რუკა 1.

პალეოზოური ერის დასასრულის ფაუნა და ფლორა

(ხანგრძლივობა 306 მლნ. წელი)

მცენარეულობა:
12. პტერიდოსპერმები და ხისებრი გვიმრები.
13. სიგილიარია.
14-15. ლერსახსრიანები.
16. კორდაიტები
17. გლოსსოპტერისი.
18. წიწვოვანები.

ფაუნა:
1-5. სტეგოცეფალები
ქვეწარმავლები:
6. მცირე კოტილოზავრი
7. პარეიაზავრი.
8. მტაცებელი დინოცეფალი.
9. ბალახმჭამელი (მცენარეულით მკვებავი) დინოცეფალი.
10. დიცინოდონტი.
11. მხეცკბილება ქვეწარმავალი.

სად ან რა ჩნდა ზღვებში?

ეროვნული ბიბლიოთეკა

დედამიწა წარმოიქმნა 4 მილიარდ 600 მილიონი წლის წინ. წარმოიქმნა გაზისა და კოსმოსური მტვრისაგან. იგი იმდენად გავარვარებული იყო, რომ თხევადი ქვიანი ნივთიერებანი წარმოიშვა სდერო. დროთა განმავლობაში მისი ზედაპირი გაცივდა და მაგარი ქერქით დაიფარა.

გავარვარებული დედამიწა ორთქლისა და გაზის სქელმა ღრუბელმა დაფარა. როცა ტემპერატურამ დაიკლო, დაიწყო წვიმები. ასეულობით წლები წვიმდა და იქმნებოდა ზღვები.

რუკა 2.

მეზოზოური ერის შუახანების ფაუნა და ფლორა

(ხანგრძლივობა 120 მლნ. წელი)

მეცნიერები ვარაუდობენ, რომ მილიონობით წლების მანძილზე ხმელეთის ფორმა და კლიმატი იცვლებოდა. ზოგიერთი ცხოველი გადაშენდა, თუმცა გაჩნდნენ სხვები, რომლებსაც შეეძლოთ ახალ პირობებში სიცოცხლის შენარჩუნება.

პირველი მილიარდი წლის წინ დედამიწაზე სიცოცხლე არ იყო. ამ დროში ჩნდებოდა და ქრებოდა მთები, ზღვები. ზღვები ხან ფარავდნენ ხმელეთს, ხან უკუიქცეოდნენ და აჩენდნენ მას. ეს პერიოდი მოიცავდა დროს დაახლოებით 4.600 მილიონი წლიდან 3.800 მილიონ წლამდე.

ქვეწარმავლები:
1. იქთიოზავრი.
2. პლეზიოზავრი
3. პლიოზავრი.
4-5. წვრილი მტაცებელი დინოზავრები (ცელიაროზავრები).
6-8. გიგანტური მტაცებელი დინოზავრები.
9-13. ზაუროპოდები.
14-15. ორნითოპოდები.
16-17. სტეგოზავრები.
18-19. მფრინავი ხვლიკები.

ფრინველები:
20. არქეოპტერიქსი.

ძუძუმწოვრები:
21. პატოტერია.

მცენარეულობა:
22. გინკგო.
23-24. ბენეტიტები.
25. ხისებრი გვიმრები.
26. არაუკარია

სად გაჩნდა სიცოცხლე?

დედამიწაზე სიცოცხლე დაახლოებით 3.500-500 მილიონი წლის წინ წარმოიშვა. პირველი ცოცხალი ორგანიზმები ისეთი ნამცეცანი იყვნენ, შეუიარაღებელი თვალით ვერც კი შეამჩნევდით. ისინი ზღვებში ცხოვრობდნენ. მოგვიანებით წარმოიშვნენ ზღვის მცენარეები. მცენარეები გამოყოფდნენ ჟანგბადს. ჟანგბადი ზღვის პირველ ცხოველებს სჭირდებოდათ.

პირველი ცხოველები თევზები იყვნენ, რომელთაც ხერხემალი და რაღაც ჩონჩხისმაგვარი ჰქონდათ.

სიცოცხლე ჭაობებში

რაც უფრო თავისუფლდებოდა ხმელეთი წყლებისაგან, ცოცხალი ორგანიზმები უფრო და უფრო ეგუებოდნენ ნოტიო მიწას. ხმელეთზე უამრავი მცენარეულობა წამოიზარდა და ცხოველებსაც მიეცათ საშუალება მიწაზეც მოეთოვნებინათ საკვები.

ხანგრძლივი დროის განმავლობაში თევზების ზოგიერთ სახეობას ფილტვები ჩამოუყალიბდა. მათ უკვე შეეძლოთ უწყლოდაც ესუნთქათ, დაყრდნობოდნენ ძლიერ ფარფლებს და ეცოცათ კიდეც.

ამ ცხოველებს, წყალხმელეთა არსებებს, შეეძლოთ ეცხოვრათ როგორც ხმელეთზე, ისე წყალში. უამრავ მწერთან ერთად ისინი თბილ ჭაობებში ბინადრობდნენ. ეს პერიოდი 500-280 მილიონ წლებს შუა პერიოდს მოიცავდა.

ძუძუმწოვრები

მეცნიერებმა ზუსტად არ იციან დინოზავრების დაღუპვისა და გადაშენების მიზეზები, მაგრამ მათ დაღუპვამდე 150 მილიონი წლით ადრე დედამიწას მოევლინენ პირველი ძუძუმწოვრები. ესენი ჭკვიანი და გონიერი ცხოველები იყვნენ, რომლებიც თავიანთ პატარებს რძით კვებავდნენ.

დაახლოებით ამ პერიოდისათვის დედამიწა დააშენეს პირველმა მოყვავილე მცენარეებმაც. ამ დროიდან 190 მილიონი წელი გასულია.

რუკა 3.
კაინოზოური ერის შუახანების ფაუნა და ფლორა
(ხანგრძლივობა 70 მლნ. წელი)

კლიმატი დედამიწაზე უფრო და უფრო თბებოდა. შრებოდა ჭაობები. კვერცხების დასადებად წყალხმელეთა არსებებს წყლები სჭირდებოდათ, ასე, რომ უამრავი სახეობა გადაშენდა. სანაცვლოდ წარმოიშვნენ ცხოველები, რომელთაც ხვლიკებს უწოდებენ. ისინი კვერცხებს ხმელეთზე დებდნენ და ახალ გარემო პირობებშიც შეეძლოთ ეცხოვრათ.

დაახლოებით 280 მილიონი წლის წინ მიწაზე ურჩხული ხვლიკები ანუ დინოზავრები დახეტიალობდნენ. ზოგიერთი მათგანი 30-ჯერ უფრო დიდი იყო, ვიდრე სპილო. ზოგიერთი ხვლიკი მცენარეულობით იკვებებოდა. ზოგიერთს, მაგალითად, პტეროზავრს, ფრენაც შეეძლო. დინოზავრები დაახლოებით 60 მილიონი წლის წინ გადაშენდნენ.

მცენარეულობა:
35. ტაკსოდიუმი.
36. სეკვოია.
37. არაუკარია.
38. კუნინგამია.
39. ნაძვი.
40. ფიჭვი.
41. წიფელი, კაკალი, მუხა.
42. პალმა.
43. ლელქაში.

ძუძუმწოვრები:
10. ადამიანის მსგავსი მაიმუნი (პროპლიოპიტეკი).
11. კრეოდონტი (გიენოდონი).
12-13. ხმალკბილა კატები.
14. ასტრაპოტერია.
15. არსინოტერია.
16. პალეომასტოდონტი.
17. ზღვის ძროხა.
18. ჩლიქოსანი მაკრაუხენია
19. ცხენი (მეზოგიპუსი)
20. ჰალიკოტერია.
21-22. ბრონტოტერიები.
23. მცირე მარტორქა (ალაცეროპსი).
24. გიგანტური მარტორქა (ინდრიკოტერია).
25. ორკაპა (ორრქიანი) მარტორქა (დიცერატერია).
26-27. გიგანტური ღორები.
28. ანტრაკოტერიები.
29. აქლემი.
30-31 ირმები.
32. ჯავშანა.
33. ზარმაცა.
34. ვეშაპი.

ადამიანმა მილიონჯერ გამოიზამთრა

დედამიწაზე აცივდა. დაიწყო გამყინვარების პერიოდი. ყინულის ქერქმა ფენებმა ხმელეთის დიდი ნაწილი გადაფარა. მხოლოდ ხშირბეწვიანი ძუძუმწოვრები აღმოჩნდნენ ის არსებები, რომელნაც შეეძლოთ სიცივის ატანა.

გამყინვარების პერიოდში პირველყოფილ ადამიანთა ნაწილი გამოქვაბულებში ცხოვრობდა. ისინი თბებოდნენ ცეცხლთან და თავიანთი ხელით იკეთებდნენ ქვის იარაღებს. ეს ყველაფერი, დაახლოებით 2 მილიონი წლის წინ ხდებოდა.

რიგორც ხედავ, ჩვენს საკვარელ პლანეტაზე უწყვეტად მიმდინარეობდა გეოლოგიურ და ბიოლოგიურ ცვლილებათა პროცესები. ეს პროცესები ძალიან დიდ დროს — ათეულობით მილიონ წელს მოიცავდა.

ჩვენი ძვირფასი პატარა მკითხველო, ჟურნალ „დილის“ redakcia-ამ გადაწყვიტა გაჩვენოთ ეს ცვლილებები შესაბამისი რუკების მიხედვით. ეი. უხსოვარი დროიდან იმ დღემდე, ვიდრე უფალი, თავის ხატად-ანუ სახედ მოავლენდა ადამიანს. იმედია, ეს ყველაფერი დაგაინტერესებთ და თქვენს ცნობისმოყვარე ნათელ გონებას უამრავ საინტერესო კითხვას გაუჩენს. ამ კითხვებს თქვენი ცოდნა, თქვენი გონება დღეს თუ არა, ხვალ გასცემს ნათელ და ამომწურავ პასუხს. ჩვენი ჟურნალი კი, მომავალში კიდევ უამრავ საინტერესო თემას შემოგთავაზებთ, რიგორც დედამიწაზე — ცისფერ დედოფალზე, ისე ზოგადად სამყაროზე.

ნუნუ ჟაღაბიძე

ყველაზე ლამაზი

ფანჯარა ძალიან ფაფუკი ბელურამ, რიგი ერთიანელ, ფლიზი-ფშანური, ქალაქის ჭიშკარი მოსილიყო ჟორჟოლეა ფანჯარა. ფიფინო ამ ფერის პარის კენკავდა ამოვე ქუჩის კუთხეში, თან ფეიგა ეხეხებოდა. ბესა ფუნესიანელ. ლოცავ ის პარის ნატეხი ამდენ ჩხუბად ნამდვილად არ ეკრძალა. სადმე კიდე ეროვნად ბელურა პარის ნატეხს, ან ფანჯარის რაღაცეს მოიტანდა ნანატეხს, მაგრამ ფაფინ ეროვნული სიკეთეს გაამარჯა. ეს მან ბელურამ ო

ეროვნ ნატეხი, ყველა ეს წარმოდგა დაეხარა. გამოერთოდა ყველა. გაფრინდებოდა ბელურა. მაგრამ ხანან კიდე ეროვ მიეტოვებოდა პარის ნატეხს. ბელურა ეკვდ ოქ ოფ და ამოწოდა ხანიდან ჩანიკარტეს. შერე ეროვ თავიდან ეროვდა ყველაფერი და ფაფინ ასე. გაუკვალიფეცია.

– ამის რას ეხდაც მეფეფეს თუ მარილა ჟორჟოლეა დაბეინოს ქალაქზე, – დაფიქრებულა ბელურამ და თან ყველ მარილად ეფერა გვერდი.

– ალბ. ან გაფრენა ნამდვილად ჟორჟოლეა ხეფაც. ქალაქი ხანიერად მოიბრძანებენ, – დაფიქრებულა ყველ და პარის ნატეხი დაინა.

– ბელ ამ რა ეფდა, რა ფაფინა, – ეკით წაგლეფა ბელურამ პარი.

– მწვანე ტეგ ეკეფრიფ. ქალაქში ეფდა გამოიმეფეფის თავისი ეფალი ხილამაზე. – ჩაფიქრებულა ყველ და ბელურას ჩანიკარტეს დაუინა.

ბელურა გაფეფდა. სამოფე ეფაინ ეფე გაეკეთ, ხმაც არ ამოუღია. მანე კარგად ეკიდა ჟორჟოლეა ხანიანი. ბელურაც ძალან თავმოწონე იყო. მეფიფეფეს არ გაეშვებინა. საკეთილო ეფალეთ ეფოფეფეფეა. არ დაენახეფინა ტყის ბინადრებისაფეს ეფალეფ. ეფალეფ ეფოფეფ ეფალეფ ეფალეფ ეფალ

შალვა მჟედლიშვილი

გვილი და ძნყესი ბიჭუნა

ანე დავიწყოთ მლაპარი, თუ ვინმემ არ დაგვიწუნა,
იყო და არა იყო რა, იყო ობოლი ბიჭუნა,
არც სახლი ქქონდა საბრალოს, არც ხარი ქყავდა ნაკორა,
იყო და არა იყო რა, იყო და არა იყო რა...
დაიწვას ბედი მშაკეარი,
ბედი ობლობის მომგონი...
ჰო! იყო შიშველ-გაჭეული მწყემსი ბიჭუნა ობოლი.

ერთხელ იმ ქვეყნის ხელმწიფემ ნახა საგარი სიშმარი,
ნახა საგარი სიშმარი ემშაკის ნათილისმარი,
პირქეშ ცას დაკიდებოდა სისხლიან ბრჭყალით აფთარი,
წითელი თოფლი ბარდნიდა, იდგა სასგაკი ბამთარი...
შეაყარა ნაგირ-ეშაორნი, მისნებიც იმ ქვეყნისანი,
ვერც ბრძენმა, ვერც ჭკუასუსგმა – ვერვინ აუხსნა სიშმარი.
მოგს ხმალით თავი წაკვეთეს, მოგს გულში ნაკერეს ისარი.

მწყემსსაც უბრძანეს საბრალოს, სასწრაფოდ მეფეს ხლებოდა,
იქნებ აეხსნა სიშმარი, ბრიყვულად რამ არ ეთქვა,
გგას მისდგეს მშიერ-მწყურვალი მწყემსი კვნესით და ოფლებით:
– „მე როგორ აეხსნი იმ სიშმარს, ანდა ვის შევეყოლები!“
ეცვა სად იყო სად არა, გამოჩნდა უშველებელი
მაჯის უმსხოსი, ჩხრიალა საბარი უხსენებელი.
ეუბნე დადგა და კაცის ხმით ბიჭს უთხრა:
„ემარა, რად სგირი, ბელსა გწვე, ოღონდ მომეცი
იმ განძის მცირე ნაწილი, ხელმწიფე შენ რომ გამოძებს...
მე სიშმრის ახსნას გასწაელი, გასწაელი, ნუ გაოცებ...

– „სულ შენი იყოს... მე აბგა და ეს კომბალი მეყოფა,
ოღონდ თავი არ წამკვეთონ, ბეჩავს მეყოფა მწყემსობაც“.
– წადი, უთხარი ხელმწიფეს, – აფთარი მისი მგერია,
რომელსაც იგი აქამდე ვერაფრით ვერ მოერია.
წმინდა გიორგის გაძარში ნაკერთ მახვილით დალახეროს,
და იმ მგერს დაუძინებელს, გაიამგვერებს, დაამხობს.
და მწყემსმა ახსნა სიშმარი, გახდა ბრძენკაცია საქები,
საჭურჭლით მძიმედ დაგვირთეს, აჩუქეს ასი აქლემი.

რომ ბრუნდებოდა, ბიჭუნას გგად თავის მსხნელი დაუხვდა,
როგორც შვილს მიესალამა, მიეალერსა და უთხრა:
– ობოლო, ბედს რომ ეწიე, არ გაგიხდები მიარად,
ერთი ალმასი მაჩუქე, თუნდ მთლად პაწია, ბრჭყვიალა,
იმ ალმასით და შელოცვით მსურს განეკურნო იარა.
– „გგა მომეკ, ვის დაკარგვიხარ, ბრძანდები ეიდაც მოცლითა“, –
დაკრა ბიჭუნამ კომბალი, გველს ჭრელი კანი მოსწყვიგა.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გამოხდა ხანი, კვლავ ნახა მეფემ საგარი სიშმარი,
სიშმარი ჯადოქარული, ემშაკის ნათილისმარი,
მე იმ სიშმარსაც მოგითხრობთ, თუ ლექსი არ დამეღალა...
კუდით ცას გადმოეკიდა კბილდაღრჭენილი მელია,
მოწამლა ჭები, წყარონი, ჭალა და მინდორ-ველია.

და უბრეს ისევ ობოლ მწყემსს, სასახლის კარზე ელიან.
ისევ გგას მისდგეს მწუხარედ აკენესებელი ბიჭუნა,
თვალთაგან სისხლის ცრემლები მრავალჯერ ჩამოიწურა,
მოსთქვამდა: „– სად ხარ კეთილო, ჩემო უბრძნესო მრჩეველო,
საჭურჭლეს სულ შენ დაგთმობ, ოღონდ კვლავ განახო, შემეძლოს“.
ჰა! გამოეცხადა ხვრელიდან უხსენებელი ლამაზი,
ბიჭს უთხრა: „აბა, რას გარგებს ოქრო-ვერცხლი და ალმასი!“
„– სულ შენი იყოს სამდიდრე, მე კი რაც მქონდა, მეყოფა,
ჩემი აბგა და კომბალი, ჩემი ყურშა და მწყემსობა“.
„– მე გაპაგივ, ობოლო, ლალაგი, დაუნდობლობაც,
რადგან შენსავით მეც მწარე გამომეცდა ობლობა...
წადი, უთხარი ხელმწიფეს: მელა ფარული მგერია,
დიდებულები შეთქმულან და მის დამხობას ელიან“.

ახსნა ბიჭუნამ სიშმარი, კვლავ გახდა ბრძენთა საქები,
ნაწყალობეი საჭურჭლით დაგვირთეს ასი აქლემი.

გგად მიდიოდა ობოლი და ტკბილად მიიმღეროდა,
იმ გგაზე ისევ კეთილი უხსენებელი ელოდა.
გგა გადაეჭრა ბიჭუნას და მეგობრულად შესცინა:
„– ეხარობ, რომ ჩემმა სიკეთემ ამდენი რაზე შეგიხნა!“
იუკადრისა ობოლმა და მაინც უთხრა ალერსით:
„– მსურს მოგეხეთო, ალმასიც მოგართვა უფლეარეს!“
და ახლო მოსულ მეგობარს კინაღამ თავი მოკვეთა.
ეს! სიკეთეს თუ ეკეთებთ, უფალი მაინც ხომ ხედავს,
რა საჭიროა დაგვიდგეს უფლის წინ ეინმე მოწმედ.

კიდევ გავიდა დრო-ეამი... მეფემ სხვა ნახა სიშმარი:
ცას ცხვარი გადმოეკიდა, სხვენი ამოსაედნენ მბისანი.
ოქროსი იყო მთლიანად, ოქროს ბალანი სცვიოდა,
ეიდან დიდსა და პაგარას მზესავით ჩამოსცინოდა!
ისევ მოიხმო ხელმწიფემ ის ნაობლარი ბიჭუნა,
რადგან სიბრძნე და მისნობა მხოლოდ ამისი ორწმუნა!
გგას გაპყვა მწყემსი მწუხარედ, ქვითინით ახმო მშველელი –
თავის სიბრიყვე-სიხარბით მოძულებული მრჩეველი.
მაგრამ დახვდეთ სასწაულს, გველი ღიმილით დაუხვდა,
ბიჭუნას სამდურავისა არც ერთი სიტყვა არ უთხრა.
ესა თქვა: „– უთხარ ხელმწიფეს: მშვიდობას ნიშნავს ცხვარია,
თუმცა ძე არ ვარ ადამის, სიკეთე მეც მიხარია.
როცა აფთარის დრო არის, სუფეელა სისხლის მშველია...
ერი და ბერი ორგულობს, ეამი თუ მოჩანს მელია...
აწ კი, ობოლო ბიჭუნავ, ეამი რომ კრავი პკდია,
ღიღეც, პაგარაც სიკეთის დალოცეულ გგაზე მიდიან.
ნურას ინანებ, საავეე ბრალია იმ ავ ეამისა,
მეც ყველას ავი თვალისგან ახლა სიკეთე დამეცავს.
შენც კრავს ეძრეში! სჯობს მაინც გამშორდი, ადამიანო,
შენ შენი გგა გაქეს საავალი, მე ჩემ გგით უნდა ეიარო.
ოღონდ ნურასდროს დამგესლავ, თვითონ მოვარჩენ იარას,
შენ კი კეთილ გგით იარე, სხვა შენი არა მინდა რა!

მხატვარი ედუარდ ამბოკაძე

โรงพยากรณ์ ลงตัวมั่งคั่ง

ก.อ.

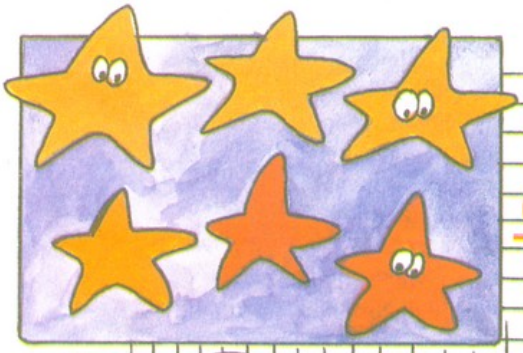

4 + 2 = 6

2 + ○ = 3

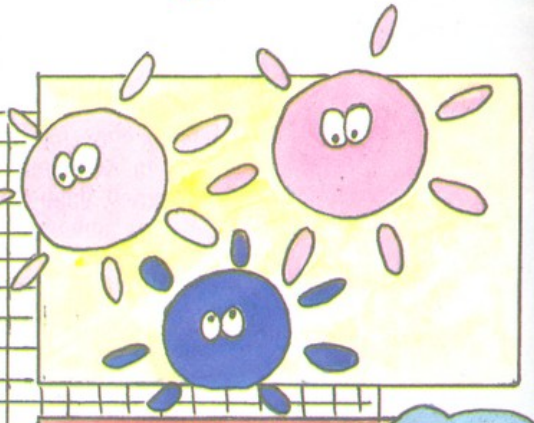

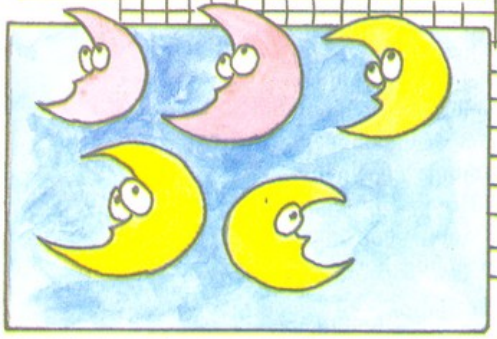

2 + 3 = ○

○ + 2 = 4

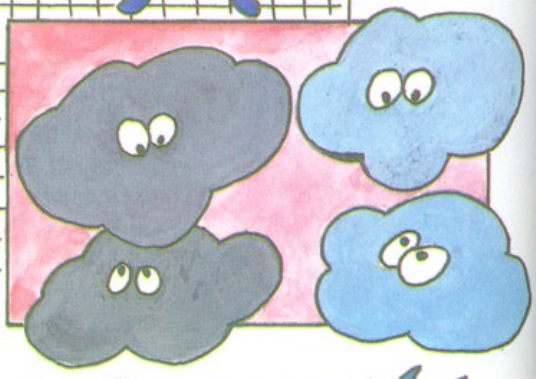

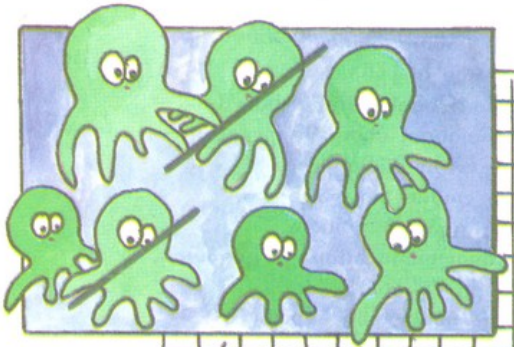

7 − 2 = ○

○ − 3 = 6

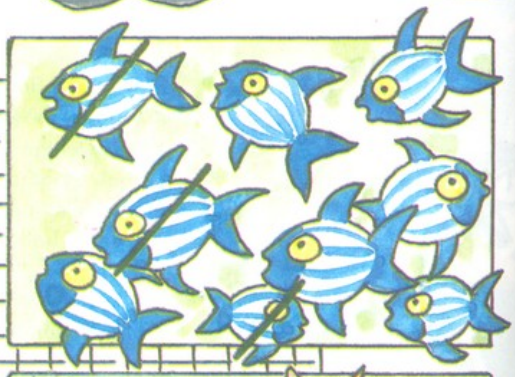

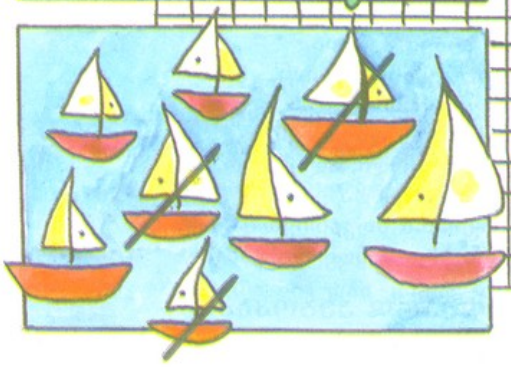

○ − ○ = 5

6 − 1 = ○

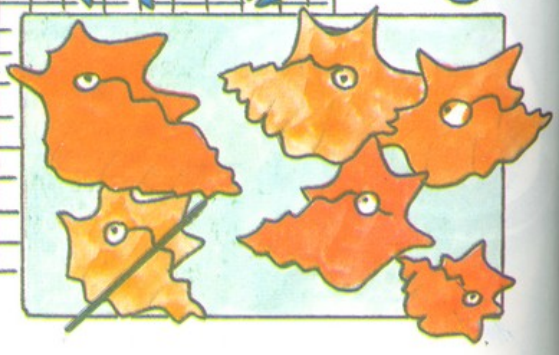

ეროვნული ბიბლიოთეკა

იმედი ჯახუა

თინა სწავლობს თვლას

- „ერთი“, „ორი“, ხომ იცი?
ორის მერე სამია! -
თვლას ასწავლის თინიკოს
ნოლელასელი ძამია.

- სამის მერე ოთხია,
ოთხის შემდეგ ხუთია,
ეჯავრება სუფველას
მტირალა და ბუტია.

ხუთის მერე ექვსია,
ექვსის შემდეგ შვიდია.
ზარმაცები სკოლაში
უხალისოდ მიდიან.

შვიდის მერე რვა არის,
მერე ცხრა და ათია,
წუხელ ტუეში დათუჩამ
ღამე თეთრად ათია.

ერთადერთხელ იწუწკა,
მაგრამ ვინ აჰატია?
დაესვენენ ფუტკრები,
დაუსვეს თათია.

თურმე, სადაც თაფლია,
ის ფუტკრო მათია...
რა იცოდა დათუჩამ,
განა დიდი დათვია?!

ბათუ დანელია

მევიოლინე გოგონა

ვერ ვაჯობე ჩემს ეკინჩილას
ვერანაირ ნოტით, -
კვლავ მაღვიძებს დილით ადრე
თავის ეიულიეოთ.

ბაქია ბიჭი

- მე რომ ტუეში ტურა შემხვდეს,
თუნდაც მგელი, თუნდაც ლომი,
ეგენ მოვკლავ, საიმისოდ
ბაქიბუქიბს ერთი ბიჭი, -
ანდა ავაბნევ, ეცხრამეტ ეველა,
ოღონ, ოღონ ერთ ინდაური
ვერ ძიხლდება შესაძულად.

თათულის გაოცება

დედას გაოცებული
ეუბნება თათო:
- ბებოს შაგმა დედალმა
ოეთრი კვერცხი დადო!

მსატვარი კოგა აბულაძე

4/7/96 10:21 AM

გორის სკოლა-ლიცეუმი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

„ის ჩემი პირმშოა, ამასთანავე ჩემი სახე“, — ამბობს სკოლა-ლიცეუმის დირექტორი ქალბატონი მანანა ჩუხრუკიძე.

ეს სკოლა ოთხი წელია, რაც არსებობს, მაგრამ უკვე სახელიც გაითქვა და ადგილიც დაიმკვიდრა გორში, ქალაქში, სადაც პირველი ქართული კერძო სკოლა ჯერ კიდევ 1902 წელს გაიხსნა, ქალაქში, სადაც დაიბადა ჩვენი ჟურნალის წინაპრის – „ნაკადულის“ ფუძემდებელი და პირველი რედაქტორი, ქალბატონი მარიამ დემურია, ქალაქში, სადაც „დილის“ მოახლოებულ ასწლოვან იუბილეს პირველი ღონისძიება მიუძღვნეს. აქაც პირველი იყო გორი, მასპინძლობას კი ქალბატონ მანანა ჩუხრუკიძის სკოლა-ლიცეუმი გვიწევდა, მათი ძალებით მომზადებული ოთხსაათიანი კონცერტის შემდეგ სტუმრებმა აღტაცება ვერ დამალეს: „სკოლა კი არა, მცირე აკადემია დაგიარსებიათო“.

სადღეისოდ სკოლაში ორი გახანგრძლივებული დღის ჯგუფი მუშაობს, სადაც მოსწავლეები ისვენებენ, სადილობენ და საშინაო დავალებებსაც ასრულებენ. პატარების განკარგულებაშია მუსიკალურ-ქორეოგრაფიული სტუდია, სპორტულ-გამაჯანსაღებელი კომპლექსი, მხედველობადაქვეითებულ ბავშვებს ემსახურება უნიკალური აპარატურით აღჭურვილი თვალის კაბინეტი და კვალიფიციური ექიმი-ოფთალმოლოგი. სკოლას აქვს შესანიშნავი საკონცერტო დარბაზი, სპორტული მოედნები, კეთილმოწყობილი ეზო.

„სკოლის „მყვირალა“ სახელი აუცილებლად მიახედებს მისკენ მშობელს, მაგრამ, თუ მის მუშაობაში საინტერესო და სათავისოდ სარგო ვერაფერი დაინახა, ისევ ზურგს შეაქცევს,“ – ამბობს ქალბატონი მანანა ჩუხრუკიძე.

ალბათ, ამიტომ, გორის არასახელმწიფო საერო მრავალპროფილიან სკოლა-ლიცეუმს აქამდე სახელი არა აქვს. მისმა ხელმძღვანელმა სასწავლებლისთვის ჯერ მშვენიერი ადგილი შეარჩია, მერე მაღალკვალიფიციური პედაგოგები შემოიკრიბა, მოწაფეებს და მათ მშობლებს სწავლების თავისებური ფორმა შესთავაზა, და ახლა, როცა ავტორიტეტი მოიპოვა, სახელზეც შეიძლება ზრუნვა...

„იქნებ „დილის“ მკითხველებიც დაგვეხმარონ სახელის შერჩევაშიო“, – გვთხოვა ქალბატონმა მანანამ.

მაშ, ნათლობა ჯერ კიდევ წინ არის.

ზოია ვაშაკიძე

კითხვა-პასუხი

დათო, ვისი ბიჭი ხარ?
- დედასი და მამასი.
კიდევ ვისი ბიჭი ხარ?
- ბებუსი და ბებოსი.
კიდევ ვისი ბიჭი ხარ?
- ჩემი საქართველოსი.

შენს მადლიან ცის ქვეშ

იისფერი კაბით,
მთვარისფერი თავსაფრით,
შენს მადლიან ცის ქვეშ
ნიავივით დავქრი.

სიხარულით ტოკავს
ჩემი ციცქნა გული,
მზედ მინთია გზებზე
შენი სიყვარული.

მამულო, შენს ცის ქვეშ,
გაზრდას მიტომ ვჩქარობ,
კარგი სწავლით, შრომით
შენ რომ გაგახარო.

სამადლობელი

უფლის ნებით როცა მოვედ,
გავახილე როცა თვალი,
დავინახე, დედა, მამა,
მზე და ნორჩი მთვარის რკალი.

დავინახე ვარსკვლავები,
ყვავილები კონა-კონა,
რასაც ჩემი თვალი მიწვდა,
ყველაფერი მომეწონა.

წარმტაცია მთა და ბარი
ზევით მზე და ქვევით ია,
გმადლობთ ღმერთო, ჩემს სალხენად
რა საოთხე შეგიქმნია.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

გვიბდა რამდენიმე შენი თანატოლი გაგაცნოთ. ისინი მარტყოფის ბავშვთა სახლში ცხოვრობენ, შენსავით უყვართ თამაში, სკოლაშიც დადიან, ხატავენ, წერენ, ოცნებობენ და ფიქრობენ, ბევრს ფიქრობენ, ალბათ, უფრო ბევრს, ვიდრე სხვა პატარები. თავიანთ გულისნადებს ბავშვიათად თუ ვინმეს გაანდობენ, მაგრამ „დილას“ ადვილად დაუმეგობრდნენ.

რაზე ფიქრობენ ძველი ლოდები

ლოდს მთის ნანგრევს ეძახიან. როდესაც ბერდება, ხმელეთზე ეშვება. სანამ იზრდება, ცისკენ მიისწრაფვის და ისმენს ვარსკვლავთა ჩურჩულს. მთვარეს ებაასება.

როდესაც მთას მოსწყდება, ზოგი ლოდ წყალში ვარდება, ზოგი ხმელეთზე.

მერე უკვე ხმელეთის ჭირ-ვარამს უსმენს. უსმენს და ღუმს.

უსმენს წყლის რაკრაკს, უსმენს და ბულბულ ინახავს.

მან ხომ ბევრი რამ იცის ცისა და მიწისა. ძალიან მგრძნობიარეა, მაგრამ უტყვია.

რას ვიშამთ, ასეთია მისი ხვედრი!

მანუჩარ ქვარაია,

მარტყოფის ბავშვთა სახლში მცხოვრები ყველა პატარა საკუთარ სახლზე ოცნებობს, მათ არც სასასლე უნდა, არც ცხენისაგრე, არც კოშკი, მათი ოცნება უბრალო, სუფთა, ფართო ფანჯრებიანი ლამაზი ბინაა, რომლის სასტუმრო ოთახში დიდ მაგიდაზე აუცილებლად დგას ყვავილებით სავსე ლარნაკი.

მე უბედური გავჩენილვარ ამ ქვეყანაზე, უბედურებაც ჩემთან ერთად დაბადებულა, ეს ცხოვრება რომ ყველას ათბობს თავის ალერსით, ჩემთვის ერთხელაც არასოდეს განათებულა.

ელენე ნოვრუზოვა

დედაენა

ნიკა მელქაძე 6 წლისაა, რედაქციაში სტუმრად მოსულმა ვაჟა-ფშაველას, გალაკტიონის და ლადო ასათიანის უამრავი ლექსი წაგვიკითხა. აღმოჩნდა, რომ თავადაც წერს. „დილის“ ამ ნომერში მის პატარა მოთხრობას გთავაზობთ.

მეც ხომ შენსავით ლამაზი ვარ, მე ხომ სიბრძნის წყარო მოგართვი. ოჰ, ჩემო პატარა მეგობარო, გვერდებს რად მიხევ? გულს რად მიფხაჭნი? მე ხომ ანბანს გასწავლი. ერთი წვეთი მაინც მოსვი ჩემი სიბრძნიდან. მე ხომ იმისათვის დავიბადე, რომ შენ მიკითხო და შენ კი ასე მიხდი სამაგიეროს. ჩემი სიკვდილი ყველასათვის ცუდია, რადგან მე მხოლოდ ბავშვებისთვის ვარსებობ.

რამდენმა ბიჭმა დამხია, რამდენი კიდევ გამიფრთხილდა, სიცოცხლე შემინარჩუნა. შემდეგ სხვის ხელში აღმოვჩნდი, მან დამხია, დამგლიჯა.

შენ კი, ჩემო პაწია, ისწავლე ჩემით და სანამდეც შემინახავ, ღმერთი იმაზე მეტს შეგინახავს!

რამდენი ქართველი გამოვზარდე?! ახლა ნაფლეთებად დამხიეს!

ეჰ, როგორ მიყვარხართ, ჩემო პატარებო!

ნიკა მელქაძე დაავადებულია ქონდროდისტროფიით
და მკურნალობისთვის ფულადი დახმარება სჭირდება.
არ დაინანოთ ყულაბის გახსნა კეთილი საქმისთვის.
იმედია, მშობლებიც დაგეხმარებიან.
საქველმოქმედო საზოგადოება „საქართველოს ბანკი“
მიმღების გვარი: მელქაძე თეიმურაზი
საკორესპონდენტო ანგარიში № 500168402
პირადი ანგარიში № 255711897, მფო № 521017

გიორგი კუზმენკო

ვერნისაჟი

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ვერნისაჟი (vernissage) ფრანგული სიტყვაა და ნიშნავს მხატვრული გამოფენის საზეიმო ვითარებაში გახსნას მოწვეული სტუმრების თანდასწრებით.

ჩვენი ვერნისაჟის სტუმრებიცა და მთავარი შემფასებლებიც თქვენ ხართ, ჩვენო პატარა მკითხველებო!

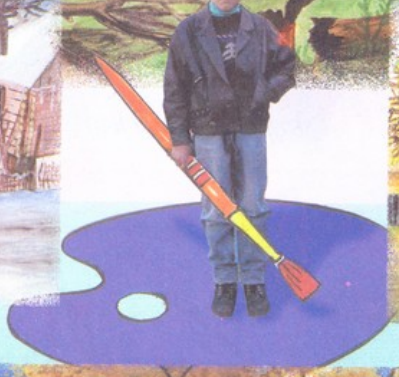

დიდი დეიდაჯ

გილოცავთ გაბაფხულს, დაესწრით მრავალს, გისურვებთ ჯანმრთელ სიცოცხლეს ამ ბელნიერებას.

გიორგი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

შედევრის ისტორია

ამ მშვენიერი ქალის ბიუსტი ჩვენი საუკუნის დასაწყისში, 1912 წელს, ეგვიპტეში არქეოლოგიური გათხრების დროს აღმოაჩინეს გერმანელმა ეგვიპტოლოგებმა. მეცნიერებმა მხოლოდ 50 წლის შემდეგ დაადგინეს, ვისი გამოსახულება იყო ეს.

ჩვენს ერამდე XIV საუკუნეში, თითქმის 3500 წლის წინათ, ეგვიპტეში მეფობდა ფარაონი ამენჰოტეპ IV. მის დროს სწამდათ მრავალი ღმერთი და ღმერთების მეუფედ მიაჩნდათ ამონი. მაგრამ ფარაონმა უარყო მრავალღმერთიანობა და შემოიღო მზის – ატონის თაყვანისცემა, თვითონ სახელი შეიცვალა და ეჰნატონი, ანუ „ატონის რჩეული“ დაირქვა, ძველი დედაქალაქი მიატოვა და უდაბნოში, მდინარე ნილოსის პირას ააშენა ახალი დედაქალაქი, რომელიც, მისი ჩანაფიქრით, მზის, ხელოვნების, სიყვარულისა და სიხარულის ქალაქად უნდა ქცეულიყო. დედაქალაქს „აჰეტატონი“, ანუ მზის ქალაქი დაარქვეს. ცენტრალურ მოედანზე აშენდა ქალაქის მთავარი ტაძარი, აღმოსავლეთისაკენ მიმართული და უსახურავო – მზის სხივებისთვის გულგადახსნილი. ქალაქის მახლობლად კი ფარაონმა თავის საყვარელ ცოლს – ნეფერტიტის აუგო სასახლე, რომელსაც ამშვენებდა აუზები, ბაღები, ულამაზესი კოლონადა, იშვიათი ცხოველ-ფრინველებისათვის გამართული ვოლიერი...

მაგრამ სულ 12 წელი იარსება აჰეტატონმა. ამენჰოტეპ IV-ის სიკვდილის შემდეგ ეგვიპტეში ისევ ამონის კულტი შემოიღეს. თუმცა დედოფალი მეუღლის ჩანაფიქრის ერთგული დარჩა, და ამიტომ დაირქვა ნეფერ-ნეფერუ-ატონი, რაც ნიშნავდა „ბრწყინვალეა მშვენიერება ატონისა“. ძველეგვიპტური გამოსახულებით ატონი შევარდენის თავიანი კაცია შუბლზე მზის დისკოთი.

ნეფერტიტის სკულპტურული პორტრეტი, რომელიც ბერლინის მუზეუმშია დაცული, მსოფლიო ხელოვნების ერთ-ერთ უჭკნობ შედევრად ითვლება.

ანუკი გეგეჭკორი

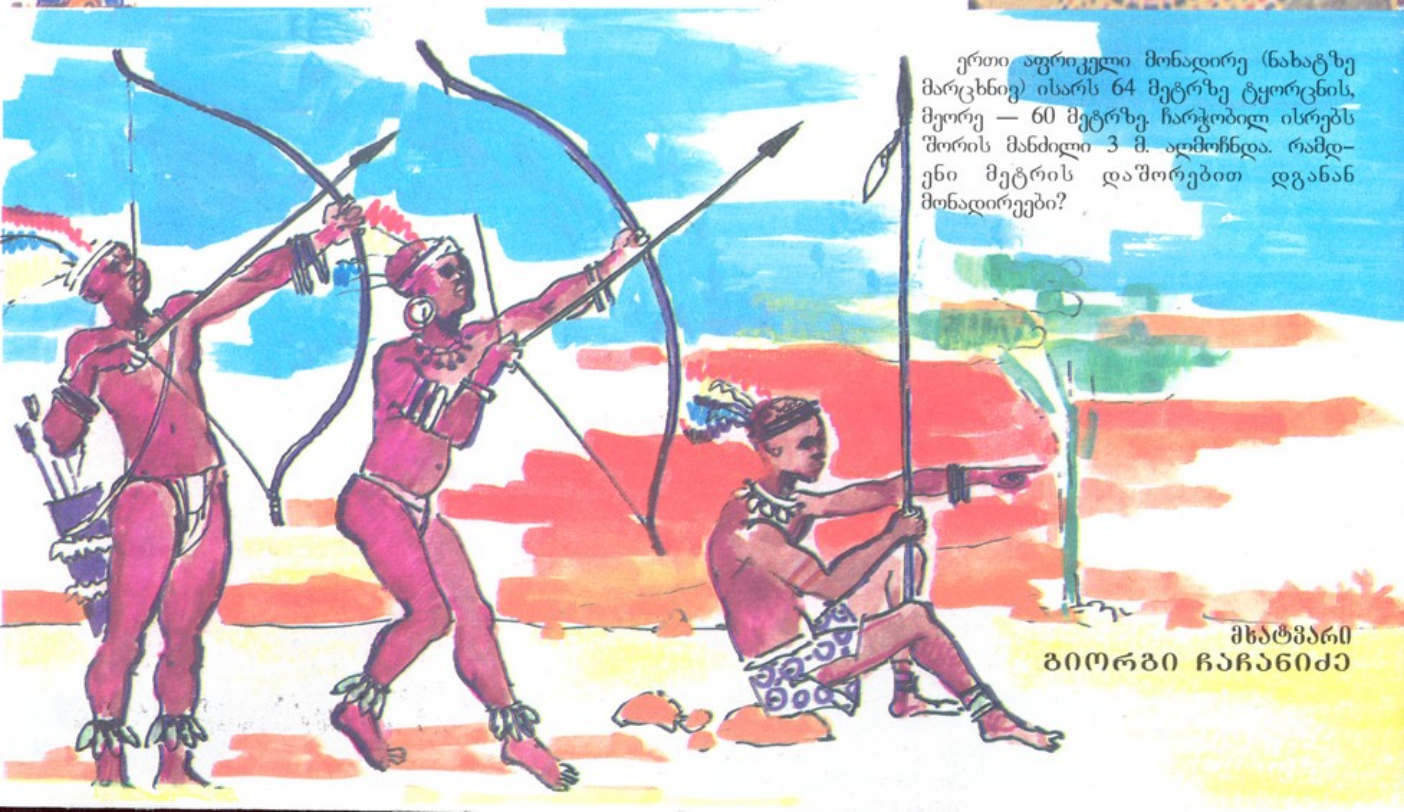

ერთი აფრიკელი მონადირე (ნახატზე მარცხნივ) ისარს 64 მეტრზე ტყორცნის, მეორე — 60 მეტრზე ჩარჭობილ ისრებს შორის მანძილი 3 მ. აღმოჩნდა. რამდენი მეტრის დაშორებით დგანან მონადირეები?

მხატვარი
გიორგი ჩაჩანიძე

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

ჯეჯილი

დირექტორი — ნინელი ბიბაძე

დამფუძნებელი— ანნა პარეკაძე

„ჯეჯილი“ — პირველი კერძო სკოლა საქართველოში, წელს პირველ სექტემბერს მერვედ იზეიმებს.

სკოლის დევიზი:

„ბავშვის სული ის ფასდაუდებელი „მასალაა“, რომლისგანაც პედაგოგმა „შედევრი“ უნდა შექმნას“.

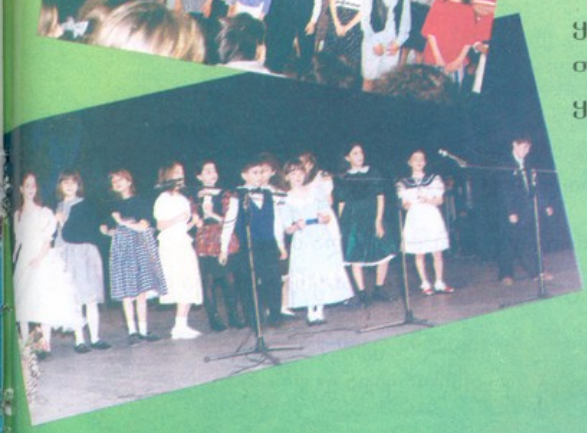

სკოლის ეკალური ანსამბლი „ჯეჯილი“, რომელსაც საქართველოს სახელმწიფო ფილარმონიის სოლისტი მაია ელიამვილი ხელმძღვანელობს, მონაწილეობდა კონკურსში „გაზაფხულის პანგები“.

სკოლის მოსწავლეები ზამთრის არდადეგებს ყოველ წელს გუდაურში ატარებენ. თხილამურებზე დგომა ყველა მათ[illegible]ციკ[illegible]

* თუ ბავშვს ხშირად სჯიან, შესაძლოა, ამან სიძულვილი ასწავლოს.
* თუ ბავშვი შულლისა და ქიშპობის აგმოსფეროში ცხოვრობს, აგრესიული ხდება.
* თუ ბავშვს დასცინიან, ის გულჩათხრობილი ხდება.
* თუ ბავშეს წამდაუწუმ საყვედურობენ, სამუდამოდ გაჰყვება დამნაშავეობის გრძნობა.
* თუ ბავშვი შემწყნარებლობის აგმოსფეროში იზრდება, მოთმინებას სწავლობს.
* თუ ბავშვს ამხნევებენ, საკუთარი თავის რწმენა უ[illegible]ნდება.
* თუ ბავშვს აქებენ, ის მადლიერებას სწავლობს.
* თუ ბავშვი პატიოსან ადამიანთა გარემოში იზრდება, სამართლიანობას სწავლობს.
* თუ ბავშვი მშვიდად და უსაფრთხოდ ცხოვრობს, ადამიანებისადმი ნდობით იმსჭვალება.

ეს ცხრა მცნება სკოლის პედაგოგებმა შეიმუშავეს და პატარებთან ურთიერთობისას ამ პრინციპებით ხელმძღვანელობენ.

ეროვნული
ბიბლიოთეკა

მერი ბოლქვაძე

პატარა ღრუბელი

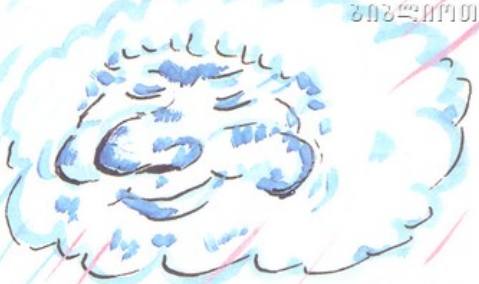

დაღვრემილი, მოქუფრული, -
გათხუპნული თითქოს მურით...
უჰ, რას ჰგავდა,
ცას ღრუბელი გამობრძანდა:
არც აიღო, არც დაიღო,
თუმცა ერთი ციცქნა იყო,
იმხელაზე იგრიალა,
გული გადაგვიტრიალა.

ზაზა ქინქლაძე

დათვი და პოლიციელი

დათვზე სანადირო გულმა გაუწია,
ეგერს გაჰყვა ტყეში ჰოლკოვნიკი ძია,

სახლში დაიბარა: „სიტყვა მიმიცია,
უნდა ვაქციფო მთელი ჰოლიცია!“

საფარში რომ დადგა ჩახმახშემართული,
დათვის მოლოდინში აუტოკდა გული.

უცებ შორიახლოს აშრიალდა ქაცვი, -
კენკრას ჭამდა ვიღაც ქურქიანი კაცი.

შეუმახა უცნობს : „აქ ვნადირობ, ძმაო!
ფრთხილად იყავ, არა დაგიშავდეს რაო!“

ქურქიანმა უცებ შეიცვალა მხარი
და გაქუსლა ოთხით... თურმე, დათვი არი!!!

ეურებჩამოურილმა უკან გამოსწია,
თვალს ვერ უსწორებდა ეგერს ჩემი ძია.

კიდევ ერთი წყენა მოელოდა სახლში, -
თურმე დაჰკარგვოდა სამსახურის საშვი.

უჰოვნია იგი, აუღია თათით
და გამხდარა ტყეში ჰოლკოვნიკი დათვი.

ერთი კვირის თავზე შეუთვალა ძიას:
„ტყეში ნადირობა შენ არ შეგიძლია,

მოვდივარ და დამხვდი, თუ ვაქკაცი ბქვია,
აქეთ მაქციფოს შენმა ჰოლიციამ!“

მხატვარი თორნიკე ამბოკაძე

სპაიკ მილიგანი

მხატვარი დალი მუხაძე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

წუწუნა წრუწუნა

ერთ წუწუნა წრუწუნას
წამოსტკივდა მუცელი,
მეზობლისას უზომოდ
ჭამა თხილი წუხელის.
ამოიცვა წინდები,
შეუკეთა ღუმელი,
გულის ჰრანჭვით ჩაელაჰა
ერთი აბი კუნელი.
ნეტავ ვიეო, ფიქრობდა,
მაგიდა ან სკამიო,
სულაც - ჯვალოს ფარდაგი
ანდა სოროს კარიო.

გინდაც, ჰირის საბანი
ქანგიანი, ძველიო,
სოკო ანდა ბლის კურკა,
ცოცხის ტარი გრძელიო.
რატომ არ ვარ განჯინა,
ან ხის გობი თუნდაცო,
შეეჭედე ჩემს გამჩენს
თავიდანვე თუნგადო.
ვეოფილიეავ ხის თარო,
ანდა ჯღანი ჩექმაო.
ეს ოხერი მუცელი
რად მომაბა ღმერთმაო.
ბოლოს მაინც ჩაელაჰა
ერთი მწიკვი წამალი,
აიფარა ცხვირამდე
მატელის ჭრელი საბანი,
მერე ანწლის ნაყენიც
მიაყოლა ტკბილადო,
რადაც გაჩნდა ამ ქვეყნად
ისევ დარჩა იმადო.

გადმოაქართულა მარიამ წიკლაური-ძიძიგურმა

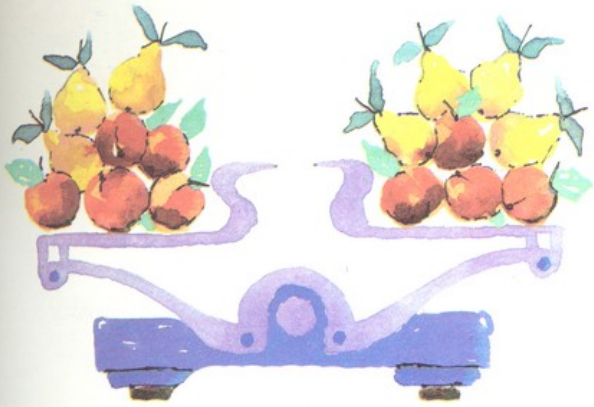

სასწორის ერთ პინაზე დევს 5 ერთნაირი ვაშლი და 3 ერთნაირი მსხალი, ხოლო მეორეზე — 4 ისეთივე ვაშლი და 4 ისეთივე მსხალი. სასწორი წონასწორობაშია. რომელი უფრო მსუბუქია, 1 ვაშლი თუ 1 მსხალი?

მხატვარი თეა რიჟამაძე

დაეხმარეთ წრუწუნას სწორი გზის არჩევაში

მხატვარი კობა აბულაძე

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბილოსავთ

მთავარი რედაქტორი დოდო წივწივაძე
სარედაქციო საბჭო: ლევან ბაბუხადია, ციცინო ბამყრელიძე, გიორგი რობინიშვილი, ნანი კაკაჩია, მაგდა ძვაჭანტირაძე, თამარ ნინიკაშვილი, შერმადინ ქალდანი, თენგიზ ჩალაური
ყდაზე ნახატი: ნანა სანაია
დაიბეჭდა გამომცემლობა „სამშობლოს“ სტამბაში
დაკაბადონდა შ.პ.ს. „ნიუ მედია თბილისი“-ში
მისამართი: თბილისი, კოსტავას №14, ტელ.: 93 10 32, 93 41 30 გამოდის 1904 წლიდან
ფასი: 2 ლარი და 50 თეთრი
ხელმომწერთათვის 2 ლარი